

ТАНЦІ

НАРОДІВ

СВІТУ

ТАНЦІ

НАРОДІВ

СВІТУ

РЕПЕРТУАРНИЙ ЗБІРНИК

«МИСТЕЦТВО» · КИЇВ · 1965

До збірника «Танці народів світу» увійшло шість різних хореографічних постановок, що відбивають національний мистецький колорит різних європейських країн. Тут і масові композиції, як-от: ліричний болгарський «Танець з трояндами», граціозний та веселий «Тірольський танець», стриманий, а далі швидкий «Шотландський народний танець». Тут і парний іскрометний угорський «Кишгереней парош», і своєрідний польський «Оберек» та розрахований на трьох виконавців «Німецький жартівливий танець».

Безперечно, що названі записи стануть у пригоді керівникам і учасникам танцювальної художньої самодіяльності.

Упорядник А. І. БЄЛІНСЬКА

Болгарія — країна троянд. З настанням весни скрізь розцвітають ці прекрасні квіти — символ юності й кохання. Танці з трояндами дуже характерні для Болгарії. Їх виконує молодь на гуляннях, збираючись на узліссі чи на околиці села.

Для цього танцю властиві рухи з легкими підскоками, які дівчата виконують то м'яко і плавно, то стрімко й завзято.

Танець можуть виконувати 8, а при можливості колективу і 16 дівчат.

Даний запис зроблений на 8 виконавиць. Музичний розмір — $\frac{3}{8}$.

Костюми виконавців. Довге плаття з темно-зеленої тонкої шерсті, з короткими рукавами (до ліктя), обшитими багатим мереживом. Таке ж мереживо і на верхній частині плаття (на грудях). Верхня частина плаття, рукава і поділ прикрашаються смужками жовтої матерії. Довгий фартух з білого шовку обшитий широким мереживом. Поверх фартуха одягається широкий пояс, який зав'язується бантом з лівого боку.

На голові трикутна хустка червоного кольору, зав'язана так, що з правого боку виходить бант.

На ноги надягаються білі панчохи і черевики з чорної шкіри, на низькому каблучку.

ОПИС ТАНЦЮ

Вихідне положення. В останніх правій і лівій кулісах стоять по чотири дівчини. Дівчина, яка у кожній групі стоїть першою, тримає букет троянд. В інших виконавиць руки опущені донизу.

Вихід (18 тактів)

1—4 такти. З правої і лівої куліс вибігають перші дівчата з букетами троянд в руках. Виконуючи крок з підскоком (рух № 1), вони просуваються по діагоналі до центра сцени (рис. 1).

Рис. 1.

5—6 такти. Дівчата зупиняються у центрі сцени і показують одна одній троянди. При цьому виконавиця, що стоїть справа (від глядача), присідає на правій нозі, ліву ногу відводить вбік на носок; виконавиця, що стоїть зліва, присідає на лівій нозі, праву відводить вбік на носок (рис. 2).

7—8 такти. Кожна дівчина повертається в сторону тих куліс, з яких вона вийшла, і махає рукою, викликаючи подруг.

9—10 такти. Дівчата, ніби крадучись, виходять з куліс і рухаються по правій і лівій сторонах сцени. Руки вони тримають опущеними донизу.

11—14 такти. Дівчата стрімко біжать до центра сцени, як показано на рис. 3, і, поступово уповільнюючи кроки, зупиняються,

Рис. 2.

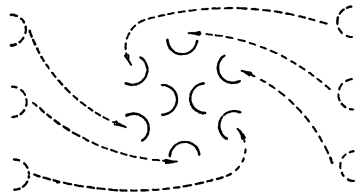

Рис. 3.

оточуючи двох перших дівчат. Руки кладуть на талію. Дівчата, які стоять у середині кола, випростовуються (рис. 4).

15—18 такти. Виконавиці, стоячи по колу, похитуються, переносячи вагу корпусу на кожний такт то на праву, то на ліву ногу. Дві перші дівчини, які стоять в середині кола, на кожний

такт дають подругам по квітці (рис. 5). Залишивши собі по одній троянді, перші дівчата стають у загальне коло (рис. 6).

Рис. 4.

Рис. 5.

Рис. 6.

Перша фігура (8 тактів)

Виконується перша частина музики.

1—4 та к т и. Дівчата, виконуючи основний крок (рух № 2), відступають назад. У правій руці вони тримають перед собою троянду, ніби нюхаючи її, а ліву відводять у сторону на рівні талії. Корпус нахилиють вперед (рис. 7).

Рис. 7.

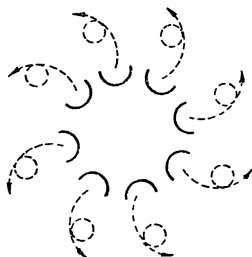

Рис. 8.

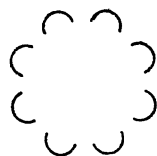

Рис. 9.

5—8 та к т и. Дівчата, виконуючи основний крок, кружляють через ліве плече (рис. 8). На останню восьму 8-го такту дівчата стають спиною до центра кола (рис. 9).

Друга фігура (12 тактів)

Продовжується перша частина музики.

9—10 т а к т и. Дівчата, знаходячись спиною до центра кола і виконуючи основний крок, біжать проти ходу годинникової стрілки (рис. 10). На останню восьму 10-го такту вони піднімаються на півпальці і ніби вдихають пахощі троянд.

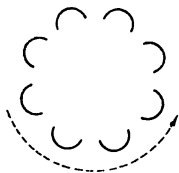

Рис. 10.

11—12 т а к т и. Дівчата, виконуючи переступання (рух № 3), продовжують просуватися проти ходу годинникової стрілки. Виконавиці правою рукою, в якій тримають троянду, роблять хвилино-подібний рух.

13 — 14 т а к т и. Виконуючи основний крок, дівчата відступають до центра кола.

Піднявши праву руку, вони милуються квіткою, ліву руку відводять від корпусу вліво і тримають трохи нижче талії (рис. 11).

15-й т а к т. Дівчата виконують переступання, починаючи з правої ноги. Руки тримають у такому ж положенні, як і на 11 — 12 такти даної фігури.

Рис. 11.

Рис. 12.

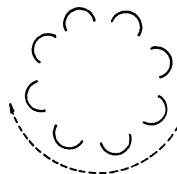

Рис. 13.

16-й такт. Стоячи на місці, дівчата виконують ножиці (рух № 4). Положення рук не змінюють (рис. 12).

17—18 т а к т и. Дівчата, виконуючи переступання, рухаються за ходом годинникової стрілки (рис. 13). Рухи починають з лівої ноги. Положення рук не змінюють.

19—20 т а к т и. Дівчата на місці виконують пайдушка (рух № 5), починаючи з лівої ноги. Положення рук таке ж, як і на 13—14 такти даної фігури.

Третя фігура (16 тактів)

Виконується друга частина музики.

1—8 такти. Дівчата, виконуючи основний крок, рухаються по колу проти ходу годинникової стрілки. Рух починають з правої ноги. Троянду перекладають у ліву руку. Положення рук і корпусу показано на *рис. 14*.

9—12 такти. Основним кроком виконавиці продовжують рухатися проти ходу годинникової стрілки, в той же час кожна дівчина кружляє вліво (*рис. 15*). На останню восьму 12-го такту дівчата зупиняються обличчям до центра кола.

Рис. 14.

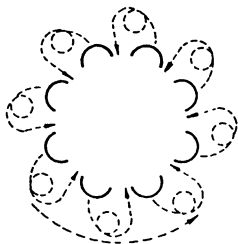

Рис. 15.

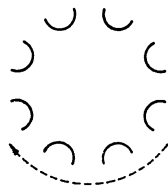

Рис. 16.

13—16 такти. Дівчата рухаються основним кроком вперед до центра кола. На 16-му такті вони перекладають троянду у праву руку і, взявшись за руки, замикають коло (*рис. 16*).

Четверта фігура (20 тактів)

Виконується перша частина музики.

1—3 такти. Дівчата, виконуючи переступання (починаючи з правої ноги), рухаються за ходом годинникової стрілки. При цьому на рахунок «раз» вони виносять з'єднані руки вперед, на рахунок «два» опускають вниз і відводять назад.

4—5 такти. Піднявши з'єднані руки вгору і нахиливши корпус вперед, дівчата відступають назад, розширюючи коло. Виконавиці рухаються основним кроком.

6-й такт. Дівчата на місці виконують пайдушка, починаючи з правої ноги. Руки не роз'єднують.

7—10 такти. Не роз'єднуючи рук, дівчата рухаються основним кроком по колу проти ходу годинникової стрілки (перший підскок роблять на лівій нозі).

11—20 такти. Повторюються рухи 1—10 тактів.

П'ята фігура (20 тактів)

Виконується перша частина музики.

1—3 такти. Роз'єднавши руки і нахиливши корпус вперед, дівчата рухаються до центра сцени, виконуючи переступання. Вони плещуть у долоні: на рахунок «раз», опустивши руки вниз (коли нахилиють корпус), на рахунок «два» — перед собою, поступово випростовуючи корпус, на рахунок «три» — піднявши руки вище голови і випроставши корпус.

4—5 такти. Дівчата основним кроком відступають назад, розширюючи коло. На 4-й такт вони відводять руки в сторони, на 5-й такт опускають руки вниз.

6-й такт. Дівчата відводять руки вправо і, трохи нахилиючи корпус, плещуть у долоні, потім, виконуючи пайдушка, різко повертаються (через ліве плече), стаючи спиною до центра кола.

Рис. 17.

7—10 такти. Танцюючі, взявшись за руки, рухаються основним кроком по колу за ходом годинникової стрілки (рис. 17). На останню восьму 10-го такту дівчата, роз'єднавши руки, повертаються обличчям до центра кола.

11—20 такти. Повторюються рухи 1—10 тактів.

Шоста фігура (8 тактів)

Виконується друга частина музики.

1—2 такти. Дівчата, виконуючи переступання і плескаючи в долоні, рухаються до центра кола.

3—8 такти. Дівчата, які знаходяться на передньому плані сцени (у центрі), розривають коло.

Усі виконавиці з'єднують руки, скрещуючи їх за спиною одна одної (рис. 18), і відступають основним кроком до заднього плану

Рис. 18.

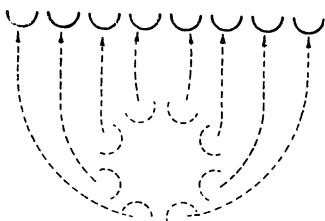

Рис. 19.

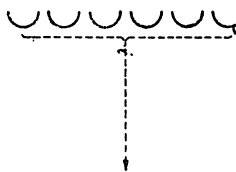

Рис. 20.

сцени (рис. 19). На 8-й такт виконавиці вирівнюються в одну лінію обличчям до глядача (рис. 20).

Сьома фігура (8 тактів)

Продовжується друга частина музики.

9—11 такти. Дівчата, не змінюючи положення рук, виконують на місці переступання: на один такт вони ставлять праву ногу попереду лівої ноги навхрест, а на другий такт праву ногу ставлять позаду лівої ноги.

12-й такт. Дівчата виконують пайдушка, починаючи з лівої ноги.

13-й такт. Дівчата виконують переступання, починаючи з правої ноги.

14-й такт. Дівчата виконують пайдушка, починаючи з правої ноги.

15—16 такти. Дівчата виконують переступання, починаючи з лівої ноги.

Восьма фігура (8 тактів)

Виконується перша частина музики.

1—2 такти. Танцюючі, зберігаючи лінію, рухаються основним кроком до переднього плану сцени. Положення рук не змінюють (рис. 20).

3—4 такти. Дівчата, продовжуючи рухатись до переднього плану сцени, виконують перескоки (рух № 6).

5—8 такти. Повторюються рухи даної фігури, які виконувались на 1—4 такти.

Дев'ята фігура (12 тактів)

Продовжується перша частина музики.

9—20 такти. Дівчата, не роз'єднуючи рук, виконують на місці три рази рух № 7.

Десята фігура (16 тактів)

Виконується друга частина музики.

1—8 такти. Дівчата, які стоять у центрі, опускають руки: лінія дівчат розпадається на дві четвірки. Обидві четвірки, виконуючи основний крок, відступають одна до лівих куліс, друга — до правих і зупиняються вздовж куліс обличчям до середини сцени (рис. 21).

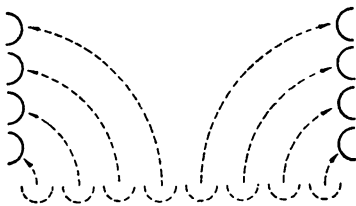

Рис. 21.

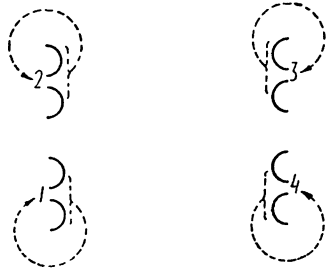

Рис. 22.

9—16 такти. У кожній четвірці дівчата діляться на пари і, змінюючи положення рук, кружляють, рухаючись простими кроками. 1-а і 3-я пари кружляють за ходом годинникової стрілки, а 4-а і 2-а — проти ходу годинникової стрілки (рис. 22).

На останню восьму 16-го такту дівчата зупиняються обличчям до середини сцени, танцюючі 1-ї і 2-ї, 3-ї і 4-ї пар з'єднують руки, знову утворюючи четвірки.

Одинадцята фігура (20 тактів)

Виконується перша частина музики.

1—4 такти. Обидві лінії дівчат основним кроком рухаються до середини сцени назустріч одна одній (рис. 23).

5—8 такти. Дівчата, продовжуючи рухатись основним кроком, міняються місцями: ліва четвірка переходить на місце правої, а права — на місце лівої четвірки. Кожна четвірка рухається проти ходу годинникової стрілки (рис. 24).

Рис. 23.

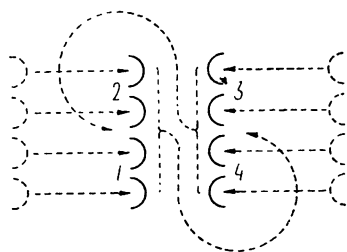

Рис. 24.

9—12 такти. Дівчата, зберігаючи четвірки і не міняючи положення рук, відступають основним кроком назад до правих і лівих куліс (рис. 25). На останню восьму 12-го такту друга і третя дівчини у кожній четвірці роз'єднують руки, утворюючи дві пари.

13—16 такти. Дівчата парами, не міняючи положення рук,

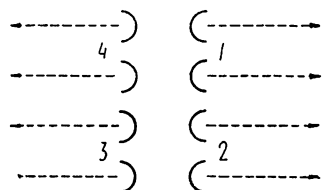

Рис. 25.

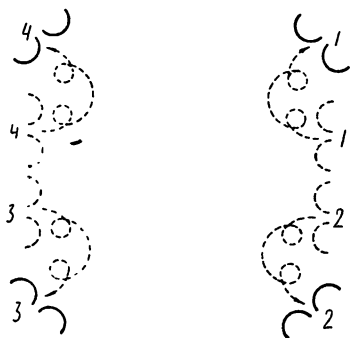

Рис. 26.

кружляють основним кроком і розходяться по кутах сцени. На останню восьму 16-го такту всі зупиняються обличчям до центра сцени (рис. 26).

17—20 такти. Дівчата виконують на місці рух № 7.

Дванадцята фігура (16 тактів)

Виконується друга частина музики.

1—8 такти. Дівчата в 1-й і в 3-й парах повертаються обличчям одна до одної, перекладають троянду в ліву руку і, взявшись під праві руки, кружляють основним кроком за ходом годинникової стрілки (рис. 27 і 28).

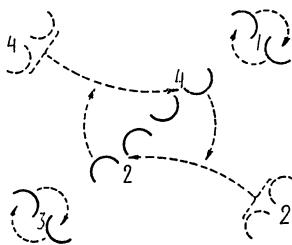

Рис. 27.

Ліву руку піднімають вгору, трохи вище голови.

2-а і 4-а пари прямують до центра сцени назустріч одна одній. Зустрівшись, дівчина 2-ї пари і дівчина 4-ї пари (які стоять ближче до центра сцени) беруть одна одну під руки; обидві пари кружляють основним кроком за ходом годинникової стрілки (див. рис. 27 і 28), роблячи на чотири такти повний поворот.

Рис. 28.

9—12 такти. 2-а і 4-а пари основним кроком відступають назад на свої місця. 1-а і 3-я пари основним кроком рухаються до центра сцени (рис. 29).

Зустрівшись, обидві пари дівчат міняються місцями, рухаючись при цьому за ходом годинникової стрілки (див. рис. 29).

13—16 такт и. Дівчата в 1-й і 3-й парах беруть одна одну під праві руки, і обидві пари, кружляючи основним кроком за ходом годинникової стрілки, розходяться по кутках сцени: 1-а пара іде у лівий нижній кут сцени, 3-я пара — у верхній правий кут сцени.

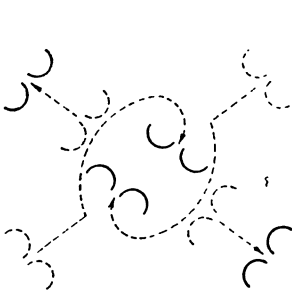

Рис. 29.

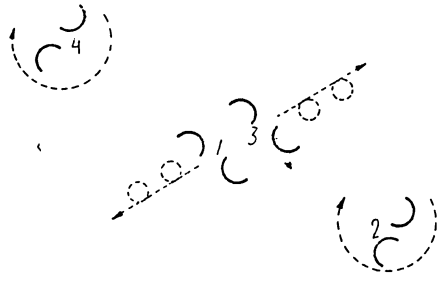

Рис. 30.

Дівчата в 2-й і 4-й парах беруть одна одну під праві руки і кружляють на місці основним кроком (2-а пара — у правому нижньому куті сцени, 4-а — у лівому верхньому куті; рис. 30). На останню восьму 16-го такту всі зупиняються обличчям до центра сцени. Руки опускають донизу.

Фінал (14 тактів)

Виконуються перші 14 тактів музики (вихід).

1—10 такт и. Дівчата, виконуючи повороти (рух № 8), ідуть до центра сцени. Вони рухаються по колу проти ходу годинникової стрілки (рис. 31).

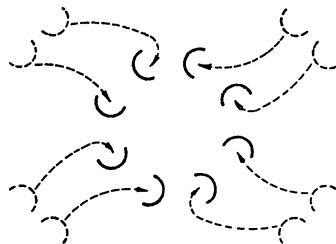

Рис. 31.

11—14 такт и. Дівчата дрібними кроками біжать за куліси; чотири дівчини, які знаходяться на передньому плані сцени, ідуть

у праву нижню кулісу, троянди вони тримають перед собою у правій руці, дівчата, які знаходяться на задньому плані сцени, ідуть

Рис. 32.

у ліву останню кулісу, троянди тримають перед собою у лівій руці (рис. 32).

Рух № 1. Крок з підскоком

Виконується на чотири такти.

Вихідне положення — шоста позиція ніг.

1-й такт. На «раз» — широкий крок правою ногою вперед на всю ступню.

На «два-три» — підскок на правій нозі; ліву ногу, зігнувши в коліні, підняти і відвести назад. Корпус повернути у напрямку руху (рис. 33).

2-й такт. Повторити рухи 1-го такту, але з лівої ноги.

3-й такт. На «раз» — крок правою ногою, повертаючись на півкруга вправо.

На «два-три» — стрибок на ліву ногу, продовжуючи повертатися вправо.

4-й такт. На «раз» — праву ногу поставити попереду лівої у четверту позицію на віддалі однієї ступні.

На «два-три» — пауза.

Рис. 33.

Рух № 2. Основний крок

Вихідне положення — шоста позиція ніг.

На «раз» — невеликий підскок на лівій нозі; праву ногу, зігнувши в коліні, ледь підняти так, щоб її носок знаходився трохи вище кісточки лівої ноги. Права нога піднімається вгору, вона не виноситься ні вперед, ні назад (рис. 34).

Рис. 34.

На «два-три» — перескочити на праву ногу, ліву ногу, зігнувши в коліні (коліно спрямоване вперед), трохи підняти так, щоб її носок знаходився трохи вище кісточки правої ноги. Підскоки виконуються легко, чітко, пружинно.

Примітки. 1. Якщо рух виконується на місці, корпус слід тримати прямо.

2. Якщо рух виконується з просуванням вперед, то корпус злегка відхиляється назад.

3. Якщо рух виконується з рухом назад, то корпус нахилиється вперед.

4. Якщо рух виконується по колу, то корпус слід повернути в напрямку руху і злегка нахилити. Наприклад, якщо виконавиці рухаються вліво, то вони виставляють ліве плече вперед. Ліва рука, зігнута в лікті, знаходиться перед грудьми, права відведена вбік.

Рух № 3. Переступання

Вихідне положення — шоста позиція ніг.

На «раз» — праву ногу поставити навхрест попереду лівої. Коліно правої випростати, одночасно коліно лівої ноги зігнути. Корпус нахилити вперед. Обидві руки, не згинаючи в ліктях, винести вперед (рис. 35).

Рис. 35.

Рис. 36.

На «два-три» — невеликий крок лівою ногою, ніби під праву чи на місце правої ноги, присідаючи на ній; одночасно праву ногу, зігнувши в коліні, трохи відокремити від підлоги (рис. 36).

Рух виконується з просуванням вперед чи вбік.

Рух № 4. Ножиці

Вихідне положення — шоста позиція ніг.

На «раз» — невеликий підскок на лівій нозі, одночасно праву ногу випростати в коліні, вивести вперед і підняти невисоко вгору (рис. 37).

Рис. 37.

Рис. 38.

На «два-три» — переступити на праву ногу, а ліву, випростану в коліні, винести вперед і підняти невисоко вгору.

Рух № 5. Пайдушка

Вихідне положення — шоста позиція.

На «раз» — невеликий підскок на місці на лівій нозі; праву ногу, випростану в коліні, різко підняти вліво навхрест лівій ноги. Корпус випростати і трохи нахилити назад (рис. 38).

На «два-три» — праву ногу поставити поряд з лівою у шосту позицію.

Далі рух виконується з лівої ноги.

Рух № 6. Перескоки

Вихідне положення — шоста позиція ніг.

На «раз» — стрибок (рухаючись трохи вперед) на праву ногу, зігнувши її в коліні; ліву ногу відокремити від підлоги і також зігнути в коліні. Коліна обох ніг повернути вправо (рис. 39).

На «два-три» — опустити ліву ногу на підлогу, поставивши її трохи попереду правої у шосту позицію. Коліна обох ніг повернути вліво (рис. 40).

Рис. 39.

Рис. 40.

Рух виконується на ледь зігнутих колінах і на низьких півпальцях.

Рух № 7. Каблуки

Виконується на чотири такти.

Вихідне положення — шоста позиція ніг.

1-й такт. На «раз» — крок правою ногою вперед навхрест лівої ноги і поставити її на каблук. Корпус нахилити вліво (рис. 41).

На «два-три» — переступити (на місці) на ліву ногу, поставивши її позаду правої. Праву ногу трохи відокремити від підлоги.

2-й такт. На «раз» — поставити праву ногу вперед-вправо на каблук. Корпус трохи випрямити і злегка повернути вправо (рис. 42).

На «два-три» — переступити на місці на ліву ногу, праву ногу трохи відокремити від підлоги.

3-й такт. На «раз» — переступити на праву ногу, поставивши її позаду лівої на півпальці так, щоб носок знаходився за п'ятою лівої ноги, майже торкаючись її. Корпус випростати і злегка відхилити назад. Голову повернути вправо і дивитися через праве плече (рис. 43).

На «два-три» — переступити на півпальці лівої ноги.

4-й такт. На «раз» — перескочити на праву ногу, ліву ногу відокремити від підлоги.

Рис. 41.

Рис. 42.

Рис. 43.

На «два-три» — приставити ліву ногу до правої у шосту позицію, корпус випростати.

Рух № 8. Повороти

Виконується на два такти.

Вихідне положення — шоста позиція ніг.

1-й такт. На «раз» — підскок на лівій нозі, одночасно праву

Рис. 44.

Рис. 45.

Рис. 46.

ногу, випроставши в коліні, трохи відділити від підлоги і вивести вперед і вправо (по діагоналі). Корпус трохи нахилити в сторону правої ноги (рис. 44).

На «два-три» — опустити праву ногу на підлогу. Корпус нахилити вправо (рис. 45).

2-й такт. На «раз» — підскок на правій нозі, повертаючись на чверть кола вправо. Ліву ногу, відокремивши від підлоги, зігнути в коліні і притиснути її до кісточки правої ноги (рис. 46).

На «два-три» — продовжуючи повертатися вправо (ще на чверть круга), зробити крок лівою ногою. Праву ногу відокремити від підлоги і, випрямивши в коліні, винести вперед-вліво навхрест лівої ноги.

Рух рук у поворотах

1-й такт. На «раз-два-три» — праву руку від ліктя розкрити вправо, потім перевести її вперед-вниз, повертаючи долонею до низу; потім перевести руку вліво, опускаючи її вниз і повертаючи долонею вгору.

2-й такт. На «раз-два-три» — праву руку винести вгору-вперед, а потім відвести її вправо, долонею догори.

Дівчина неначе описує рукою вісімку.

Постановка і запис танцю Г. Абрашева

ТАНЕЦЬ З ТРОЯНДАМИ

Музика Д. Христова

Баян

Рухливо

Вихід

f

mf

M

M

M

First system of musical notation, featuring a piano introduction with a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature is two sharps (F# and C#). The bass clef staff contains a melodic line with slurs and accents. The treble clef staff contains a complex rhythmic pattern with many sixteenth notes.

Second system of musical notation, continuing the piano introduction. It includes a dynamic marking *f* in the treble clef staff and the word "Кінець" (The End) in the bass clef staff. The bass clef staff has a simple melodic line with slurs and accents.

Third system of musical notation, starting with a first ending bracket labeled "1". It features a piano dynamic marking *p* and includes a triplet of eighth notes in the treble clef staff. The bass clef staff has chords with a "7" chord symbol.

Fourth system of musical notation, continuing the first ending. It features a triplet of eighth notes in the treble clef staff and a "Б" chord symbol in the bass clef staff.

Fifth system of musical notation, featuring a dynamic marking *f* and a "Б" chord symbol in the bass clef staff. The treble clef staff has a melodic line with slurs and accents.

Sixth system of musical notation, featuring a dynamic marking *f* and a "Б" chord symbol in the bass clef staff. The treble clef staff has a melodic line with slurs and accents.

First system of a musical score in G major, 4/4 time. The right hand features a melodic line with eighth notes and a quarter note, while the left hand provides harmonic support with chords and a bass line. Dynamics include piano (*p*) and mezzo-forte (*M*). A fermata is placed over the final chord.

Second system of the musical score. It begins with a measure marked with a boxed number '2'. The right hand continues the melodic development with a slur over several notes. The left hand features chords and a bass line with a fermata. Dynamics include piano (*p*) and mezzo-forte (*M*).

Third system of the musical score. The right hand has a melodic line with a slur. The left hand features chords and a bass line with a fermata. Dynamics include piano (*p*) and mezzo-forte (*M*).

Fourth system of the musical score. The right hand has a melodic line with a slur. The left hand features chords and a bass line with a fermata. Dynamics include mezzo-forte (*mf*) and mezzo-forte (*M*).

Fifth system of the musical score. The right hand features a triplet of eighth notes and a quarter note, followed by a slur. The left hand features chords and a bass line with a fermata. Dynamics include piano (*p*) and forte (*f*).

Польський народний танець

«Оберек» виконувався учасниками ансамблю «Дарничанка» (м. Київ) під час гастролей у Польській Народній Республіці і дістав високу оцінку глядачів.

Виконує танець одна пара — хлопець і дівчина. Кількість виконавців може бути збільшена до чотирьох пар. Музика народна, музичний розмір — $\frac{3}{4}$.

Костюми виконавців. У хлопця біла шовкова сорочка з відкладним вишитим комірцем, який зав'язується червоним плетеним шнурком. Рукава з вишитими манжетами. Штани смугасті (сині з червоними широкими полосами, жовтогарячі з зеленими, жовтими полосами та інші кольори) і заправлені у високі чорні чоботи. Зверху одягається камзол червоного, темно-червоного або вишневого кольорів (в залежності від кольору штанів) на однотонній підкладці. Перед і боки камзола вишиті. Камзол підперізується шерстяним поясом кольору штанів. На голові фетровий капелюх з невеликими полями, прикрашений кольоровими стрічками.

У дівчини біла шовкова або з тонкого білого полотна кофта, з високою накрохмаленою стійкою; на зібраних рукавах невелика оборка з мереживами. Навколо шиї червоне намисто, яке одягається поверх комірця. Декілька нижніх накрохмалених спідниць з білого полотна, на подолі мереживна оборка.

Верхня спідниця дуже широка, зібрана, строката, в кольорову смужку; внизу широка смужка з темної матерії, на яку кладеться вишивка. Поверх спідниці невеликий строкатий фартух. На голові легенька кольорова хустинка. На ногах високі чорні черевики з шнуровкою і невеликим каблучком.

ОПИС ТАНЦЮ

Перед початком танцю виконавці знаходяться у третій правій кулісі.

Вступ

1—2 такти. Довільними кроками на сцену вибігають дівчина і хлопець.

3—4 такти. Взявши правою рукою праву руку дівчини, хлопець допомагає їй виконати крутку з притиснутою ногою (рух № 1, *рис. 1*).

Перша фігура (8 тактів)

Виконується музичний супровід № 1.

1—7 такти. Хлопець, починаючи з правої, а дівчина — з лівої ноги, виконують, просуваючись до авансцени, рух № 2 (крок з підскоком). Хлопець тримає правою рукою ледь зігнуту у лікті ліву руку дівчини. Вільна рука хлопця на талії, у дівчини — на спідничці. Погляди спрямовані один на одного.

8-й такт. Виконується крутка під рукою (рух № 3).

Друга фігура (8 тактів)

Виконується музичний супровід № 2.

1—4 такти. Хлопець з лівої ноги вліво, а дівчина з правої ноги вправо виконують голубець з притупом і підскоком (рух № 4).

5—8 такти. Хлопець охоплює лівою рукою талію дівчини, дівчина ліву руку кладе на праве плече юнакові.

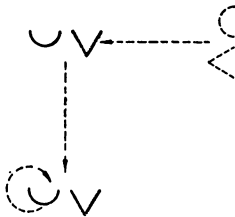

Рис. 1.

Рис. 2.

Вільні руки відкриті в сторони вище другої позиції. Корпус відхилений, погляди спрямовані один на одного. У такому положенні хлопець з правої, а дівчина з лівої ноги виконують голубець з подвійним притупом (рух № 5), просуваючись проти ходу годинникової стрілки (*рис. 2*).

Третя фігура (8 тактів)

Виконується музичний супровід № 1.

1—8 такти. Хлопець і дівчина на авансцені виконують рух № 6 (крок з упаданням).

Четверта фігура (8 тактів)

Виконується музичний супровід № 2.

1—4 такти. Хлопець і дівчина на авансцені виконують рух № 7, здійснюючи повний обхід.

5—8 такти. Повторюються рухи 1—4 тактів.

П'ята фігура (16 тактів)

Виконується музичний супровід № 3 (двічі).

1—16 такти. Дівчина та хлопець, просуваючись по авансцені вправо і понад правими кулісами, виконують перескік через ногу (рух № 8). Дійшовши до центра сцени, вони продовжують рухатись тим же рухом до авансцени (рис. 3).

Шоста фігура (16 тактів)

Виконуються музичні супроводи № 1 і № 2.

1—4 такти. Хлопець з правої, а дівчина з лівої ноги виконують рух № 4 (голубець з притупом і переступанням), просуваючись у глибину сцени.

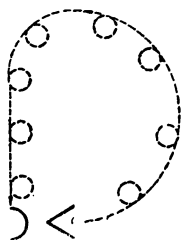

Рис. 3.

Рис. 4.

5—8 такти. Дівчина, тримаючи хлопця за випрямлені руки, виконує хід з носка (рух № 9) за ходом годинникової стрілки, починаючи рух з правої ноги. Хлопець виконує рух № 10 (присідання з винесенням правої ноги). Дівчина та хлопець здійснюють два повних оберти (рис. 4).

9—16 такти. Повторюються рухи 1—8 тактів.

Сьома фігура (8 тактів)

Виконується музичний супровід № 3.

1—8 такти. Дівчина з лівої, а хлопець з правої ноги виконують боковий крок (рух № 11), просуваючись повз бокові куліси до центра авансцени (рис. 5).

Восьма фігура (8 тактів)

Повторюється музичний супровід № 3.

1—8 такти. Хлопець і дівчина виконують на авансцені повороти на місці в парі (рух № 12).

Дев'ята фігура (8 тактів)

Виконується музичний супровід № 1.

1—8 такти. Хлопець і дівчина виконують, просуваючись у глибину сцени, кроки назад з поворотом (рух № 13, рис. 6).

Десята фігура (8 тактів)

Виконується музичний супровід № 2.

1—4 такти. Хлопець і дівчина виконують, просуваючись вперед до авансцени, кружляння (рух № 14, рис. 7).

5—6 такти. Ставши обличчям до глядача і починаючи з правої ноги, хлопець і дівчина виконують рух № 15 (кресало, рис. 7).

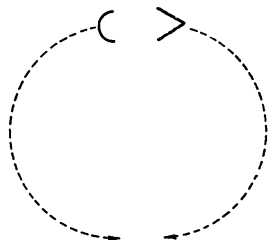

Рис. 5.

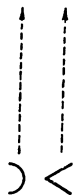

Рис. 6.

Рис. 7.

7—8 такти. Хлопець на 7-й такт виконує рух № 16 (рух на коліно), продовжуючи на 8-й такт стояти на коліні лівої ноги.

Дівчина обходить його рухом № 9.

Одинадцята фігура (16 тактів)

Виконується музичний супровід № 3 (двічі).

1—16 т а к т и. Виконується обертання в повітрі (рух № 17), просуваючись повз ліві куліси до центра і вперед на авансцену (рис. 8).

Дванадцята фігура (8 тактів)

Виконується музичний супровід № 1.

1—4 т а к т и. Виконавці виконують рух № 3 (крутку під рукою).

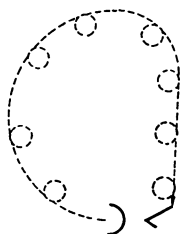

Рис. 8.

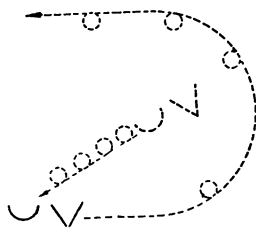

Рис. 9.

5—8 т а к т и. Хлопець і дівчина просуваються до першої лівої куліси, виконуючи крутку з переступанням з ноги на ногу (рух № 18, рис. 9).

Тринадцята фігура (16 тактів)

Виконується музичний супровід № 2 (двічі).

1—16 т а к т и. Від першої лівої куліси по авансцені у напрямку першої правої куліси виконавці виконують крок з поворотом і падінням на коліно партнера (рух № 19) і на останні такти рухом № 8 залишають сцену, прямуючи у третю ліву кулісу.

ОПИС РУХІВ

Рух № 1. Крутка з притиснутою ногою

Вихідне положення — шоста позиція ніг, руки відкриті в сторони.

На *затакт «і»* — невеликий крок лівою ногою назад, трохи присідаючи на ній, одночасно праву ногу ледь відділити від підлоги.

На *«раз»* — опуститись на всю ступню правої ноги, ліву підняти вгору і притиснути носком під коліном правої ноги.

На *«два-три»* — піднятись на високі півпальці правої ноги і зробити оберт за ходом годинникової стрілки, допомагаючи руками.

Так само рух виконується і вліво.

Рух № 2. Крок з підскоком

Виконується на два такти.

Вихідне положення — шоста позиція ніг.

На *затакт «і»* — відділити від підлоги праву ногу.

1-й такт. На *«раз»* — широкий крок правою ногою вперед на всю ступню, ліву відділити від підлоги.

На *«два»* — провести рвучко вперед ліву ногу, зробивши ковзний удар каблуком по підлозі і невисоко підіймаючи її над підлогою.

На *«три»* — крок-підскок на правій нозі.

2-й такт. На *«раз»* — ліву ногу, випрямлену у коліні, поставити перед собою, одночасно корпус повернути вправо, заносючи ліве плече наперед.

На *«два»* — праву ногу відвести назад.

На *«три»* — переступити на праву ногу, згинаючи її у коліні, ліву ногу відділити від підлоги.

Так само рух виконується з другої ноги.

Рух № 3. Крутка під рукою

Вихідне положення — шоста позиція ніг.

Виконується в парі. Хлопець і дівчина стоять обличчям одне до одного, правою рукою юнак тримає ліву руку дівчини. Вільна рука у юнака на талії, дівчина притримує спідницю.

На *«раз»* — з'єднані руки опустити вниз, нахилиючи корпус вперед одне до одного. Одночасно дівчина, ледь присідаючи, виносить праву ногу вліво навхрест правої ноги.

На *«два»* — дівчина, випрямляючи ноги в колінах, піднімається на півпальці обох ніг; з'єднані руки виконавці підіймають вгору, і під ними дівчина робить повний оберт проти ходу годинникової стрілки. Після оберта з'єднані руки опускаються. Хлопець правою рукою допомагає дівчині зробити оберт.

Рух № 4. Голубець з притупом і переступанням

Виконується на чотири такти.

Вихідне положення — поста позиція ніг.

На *«затакт «і»* — ледь присісти на лівій нозі, праву відділити від підлоги і відвести вправо.

1-й т а к т. На *«раз»* — ледь підстрибнувши на лівій нозі, підбити праву ногу, вдаривши каблучками. Обидві ноги ледь зігнуті в колінах.

На *«два»* — сильно притушнути всією ступнею правої ноги, переносячи на неї вагу корпусу.

На *«три»* — притушнути всією ступнею лівої ноги, поставивши її поруч з правою.

2-й т а к т. На *«раз»* — широкий крок правою ногою на всю ступню вправо, повертаючи корпус на 90°.

На *«два-три»* — підскочити на правій нозі, продовжуючи повертати корпус ще на 180°, і одночасно відвести випрямлену у коліні і підйомі ліву ногу вліво.

3-й т а к т. На *«раз»* — приставити ліву ногу до правої в першу позицію, переступивши і присівши на неї. Праву ледь відокремити від підлоги, зігнувши в коліні.

На *«два»* — переступити на півпальці правої ноги, ліву відділити від підлоги.

На *«три»* — різко зіскочити на лівій нозі вправо, зігнувши її у коліні. Праву ногу, випрямлену у коліні і підйомі, відвести вправо.

4-й т а к т. На *«раз»* — приставити праву ногу до лівої в першу позицію, переступивши і присівши на ній, ліву ледь відокремити від підлоги, зігнути в коліні.

На *«два»* — переступити на півпальці лівої ноги, праву відділити від підлоги.

На *«три»* — різко зіскочити на правій нозі вліво, зігнувши її у коліні. Ліву ногу, випрямлену у коліні і підйомі, відвести вліво.

Рух № 5. Голубець з подвійним притупом

Вихідне положення — поста позиція ніг, руки на галії.

На *затакт «і»* — праву ногу відділити від підлоги і відвести вправо, ліву руку, випрямлену у лікті, вивести вгору-вліво, голову повернути до правого плеча, корпус відхилити вліво.

На *«раз»* — підскочити на лівій нозі вправо, підбиваючи каблучком лівої ноги каблучок правої, і зразу ж опуститись на низькі півпальці лівої ноги.

На *«два»* — сильний притуп всією ступнею правої ноги.

На *«три»* — сильний притуп всією ступнею лівої ноги.

Примітка. Стрибки під час руху виконуються невисокі, бажано виконувати голубець на випрямлених ногах.

Рух № 6. Крок з упаданням

Вихідне положення — шоста позиція ніг. Хлопець стоїть зліва, тримаючи правою рукою дівчину за талію. Ліва рука хлопця на талії, правою рукою дівчина притримує спідничку.

На *затакт «і»* — відділити від підлоги праву ногу, відхиливши корпус назад.

На *«раз»* — впасти на всю ступню правої ноги, зігнувши її у коліні; ліву ногу, зігнувши у коліні, підвести до кісточки правої. Корпус нахилити вперед.

На *«два»* — пауза.

На *«три»* — різко випрямити корпус і перескочити на ліву ногу, випрямивши її в коліні; праву ногу, зігнувши в коліні, підвести до кісточки лівби ноги.

Рух № 7. Обхід хлопця дівчиною

Вихідне положення — шоста позиція ніг. Дівчина стоїть праворуч від хлопця. Праву руку хлопець кладе дівчині на талію, ліву собі на талію. Дівчина праву руку відводить за спину, з'єднуючи її там з правою рукою хлопця, і притискає свою руку тильною стороною долоні до талії; лівою рукою дівчина охоплює праву руку хлопця. Корпуси сильно відхилити один від одного. Погляди спрямовані одне на одного.

На *«раз»* — хлопець робить сильний притуп правою ногою, ледь зігнувши її в коліні, і одночасно опускається на ліве коліно. Підйом правої ноги витягнутий. Виконавці повертаються на чверть кола по ходу годинникової стрілки. Дівчина робить два невеликих кроки.

На *«два»* — пауза.

На *«три»* — хлопець підводиться з коліна, а дівчина допомагає йому, роблячи два невеличких кроки.

Рух № 8. Перескік через ногу

Виконується на два такти.

Вихідне положення — шоста позиція ніг. Хлопець і дівчина стоять обличчям одне до одного. Хлопець тримає дівчину правою рукою за талію, ліву руку він відводить назад на рівні плеча. Руки дівчини на плечах у хлопця.

1-й такт. На *«раз»* — дівчина робить крок вперед правою ногою, згинаючи її в коліні, ніби падаючи на неї; ліву ногу, ледь зігнувши у коліні, відділяє від підлоги і піднімає назад. Корпус сильно

нахиляє вперед майже до горизонтального положення. Хлопець, повернувшись вправо, робить випад на зігнуту у коліні ліву ногу, виносячи її вперед перед правою ногою.

На «два» — дівчина робить крок лівою ногою вперед, згинаючи її в коліні, ніби падаючи на неї; праву ногу, ледь зігнуту у коліні, відділяє від підлоги і притискає ступнею до кісточки лівої ноги. Корпус поступово випрямляє. Хлопець проводить назад праву ногу, випрямлену у підйомі і коліні, ледь торкаючись носком підлоги і зразу ж опускаючи на підлогу носок. Корпус сильно відхиляє від дівчини.

На «три» — дівчина робить крок правою ногою, ледь зігнувши її в коліні, попереду лівої ноги; ліву ногу, ледь зігнуту в коліні, відокремлює від підлоги і притискає ступнею до кісточки правої ноги ззаду. Корпус випрямлений.

Хлопець різко повертається на лівій нозі на півповороту за ходом годинникової стрілки, одночасно праву ногу, не відділяючи від підлоги, переводить з носка на каблук вгору і ледь присідає на лівій нозі.

2-й такт. На «раз» — дівчина, спершись руками на плечі хлопцеві, робить стрибок через його праву ногу, перестрибуючи з правої ноги на ліву.

Хлопець, не міняючи положення, стоїть на місці.

На «два» — дівчина робить притуп правою ногою. Хлопець робить притуп лівою ногою.

На «три» — дівчина робить притуп лівою ногою. Хлопець робить притуп правою ногою.

Примітка. Виконуючи притуп, учасники закінчують повний оберт на 360° за ходом годинникової стрілки.

Рух № 9. Хід на носок

Вихідне положення — шоста позиція ніг.

На *загатк* «і» — ледь присісти на обох ногах.

На «раз» — невеликий крок вперед на носок правої ноги.

На «два» — приставити ліву ногу на півпальці до середини ступні правої ноги. Праву ногу відокремити від підлоги.

На «три» — зробити крок правою ногою вперед, зігнувши її в коліні, ніби падаючи на неї; ліву ногу, зігнувши у коліні, підняти і притиснути носком до кісточки правої ноги.

Так само рух виконується з лівої ноги.

Рух № 10. Присідання з винесенням правої ноги

Вихідне положення — шоста позиція ніг.

На «раз» — з ледь помітного підскоку різко і глибоко присісти на півпальці лівої ноги. Праву ногу, випрямлену в коліні і підйомі, підняти на 45° вгору.

На «два-три» — дівчина, тримаючи хлопця за руки, обертає його на опорній лівій нозі по колу за ходом годинникової стрілки. Корпуси хлопця і дівчини відхилені.

Рух № 11. Біковий крок

Вихідне положення — шоста позиція ніг.

На «раз» — крок з носка на всю ступню лівою ногою вліво.

На «два» — крок навхрест правою ногою з носка на всю ступню вліво, виводячи праве плече вперед, ліву ногу ледь відділити від підлоги.

На «три» — поставити ліву ногу поруч з правою, не відділяючи правої ноги від підлоги.

Так само рух виконується з другої ноги.

Рух № 12. Повороти на місці в парі

Виконується на два такти.

Вихідне положення — шоста позиція ніг. Дівчина стоїть праворуч від хлопця, правою рукою притримує спідничку, ліва, випрямлена у лікті, відкрита у другу позицію. Хлопець правою рукою підтримує дівчину за талію, лівою рукою, зігнутою у лікті, підтримує ліву руку дівчини. Погляди спрямовані один на одного.

На *затакт «і»* — дівчина ледь присідає на лівій нозі, праву відокремлює від підлоги; хлопець присідає на правій нозі, ліву відокремлює від підлоги.

1-й такт. На «раз-два» — підскочивши і повернувшись на лівій нозі, дівчина виносить праву ногу вперед-вліво, зробивши таким чином поворот на 180° проти ходу годинникової стрілки. Хлопець, підскочивши на правій нозі, заносить ліву ногу назад-вправо, зробивши таким чином поворот на 180° проти ходу годинникової стрілки, підтримуючи одночасно дівчину.

На «три» — повторити рухи, що й на затакт «і».

2-й такт. На «раз-два» — підскочивши і повернувшись на лівій нозі, дівчина повторює рухи, що виконувалися на «раз-два» 1-го такту, закінчуючи повний оборот на 360° .

Хлопець, підскачовиши на правій нозі, повторює рухи, що виконувалися на «раз-два» 1-го такту, закінчуючи повний оборот на 360°.

Примітка. Дівчина, переносючи праву ногу по півколу вперед, не згинає її у коліні, носок і підйом випрямлені. Хлопець, переносючи ліву ногу назад по півколу, згинає її у коліні і ставить навхрест правої.

Рух № 13. Кроки назад з поворотом

Виконується на два такти.

Вихідне положення — шоста позиція ніг, руки у першій позиції.

На *затакт «і»* — ледь зігнути праву ногу в коліні, ліву відділити від підлоги.

1-й т а к т. На *«раз»* — легкий стрибок назад на ліву ногу, згинаючи її у коліні. Праву ногу відділити від підлоги і відвести назад. Корпус нахилити вперед, руки розкрити трохи в сторони.

На *«два»* — поставити праву ногу на півпальці, випрямляючи її в коліні, ліву ногу зігнути в коліні.

На *«три»* — зробити легкий стрибок на ледь зігнуту в коліні ліву ногу, повертаючись одночасно на півкола за ходом годинникової стрілки. Праву ногу, зігнуту у коліні, підняти вгору на 45°.

2-й т а к т. На *«раз»* — крок правою ногою вперед на півпальці. Руки переносяться на талію.

На *«два»* — переступити на півпальці лівої ноги, повертаючись на ній на чверть повороту.

На *«три»* — переступити на півпальці правої ноги, повертаючись на ній на чверть повороту.

Так само рух виконується з другої ноги.

Рух № 14. Кружляння

Виконується на два такти.

Вихідне положення — шоста позиція ніг. Дівчина кладе хлопцеві руки на плечі, а хлопець охоплює дівчину вище талії.

1-й т а к т. На *«раз»* — хлопець ступає правою ногою вправо; корпус нахиляє вправо, голову повертає вліво. Дівчина ступає лівою ногою вліво; корпус нахиляє вліво, голову повертає вправо. Одночасно хлопець піднімає невисоко в сторону ліву ногу носком вгору, а дівчина праву.

На *«два-три»* — хлопець на правій, а дівчина на лівій нозі, піднявшись на півпальці, повертаються за ходом годинникової стрілки на 180°.

2-й т а к т. На *«раз»* — хлопець ступає лівою ногою вліво; корпус нахиляє вліво, голову повертає вправо. Дівчина ступає пра-

вою ногою вправо, корпус нахилиє вправо, голову повертає вліво. Одночасно хлопець піднімає невисоко в сторону носком вгору праву ногу, а дівчина ліву.

На «два-три» — хлопець на лівій, а дівчина на правій нозі, піднявшись на півпальці, повертаються за ходом годинникової стрілки ще на 180° .

Примітка. За два такти виконавці роблять повний оберт на 360° .

Рух № 15. Кресало

Вихідне положення — шоста позиція ніг.

На *затакт «і»* — праву ногу відділити від підлоги і відвести назад.

На *«раз»* — ковзним рухом вивести праву ногу вперед і залишити її у повітрі.

На *«два»* — продовжуючи стояти на опорній лівій нозі, праву ногу відвести у вихідне положення ковзним рухом, провівши її через шосту позицію.

На *«три»* — повторити рухи, що й на затакт «і».

Рух № 16. Рух на коліно

Вихідне положення — шоста позиція ніг.

На *затакт «і»* — відділити від підлоги праву ногу.

На *«раз»* — зробивши різкий притуп всією ступнею правої ноги, різко опуститися на коліно лівої ноги, підйом лівої ноги вигнаний.

На *«два»* — пауза.

На *«три»* — підвестись з коліна і, приставляючи ліву до правої, зробити притуп.

Рух № 17. Обертання в повітрі

Виконується на два такти.

Вихідне положення — шоста позиція ніг. Хлопець стає поруч з дівчиною ліворуч, праву руку кладе на талію дівчині, ліву відкриває в сторони на рівні плечей. Дівчина відводить праву руку за спину, з'єднуючи її таким чином з правою рукою хлопця, і притискає тильну сторону своєї долоні до талії. Лівою рукою дівчина охоплює праву руку хлопця. Корпуси сильно відхилити один від одного.

1-й такт. На *«раз»* — хлопець широко ступає правою ногою вперед, згинаючи коліно і сильно прогинаючи корпус.

На *«два-три»* — хлопець кидком проводить ліву ногу, випрямляючи її у коліні і підйомі, назад і вгору, одночасно зігнувши кор-

пус майже до горизонтального положення і, відштовхнувшись правою ногою, підскакує якомога вище вгору. Продовжуючи рух, він кидком проводить праву ногу, випрямлену у коліні і підйомі, назад-вгору і повертається у повітрі на півкола за ходом годинникової стрілки. Корпус знаходиться майже в горизонтальному положенні.

2-й такт. На «раз» — із стрибка опуститися на сильно зігнуту у коліні ліву ногу і, одночасно відводячи ліву руку назад-вгору, плеснути долонею по підлозі.

На «два» — пауза.

На «три» — піднятися на півпальці обох ніг, коліна повернути вправо, ліву руку покласти на талію.

Примітка. Дівчина під час стрибка підтримує юнака, переступаючи на місці. На «три» 2-го такту вона піднімається на півпальці, спрямовуючи коліна вліво. При високій майстерності виконавців рух може йти в повороті на 360°.

Рух № 18. Крутка з переступанням з ноги на ногу

Вихідне положення — шоста позиція ніг.

На *затакт «і»* — невисоко підняти праву ногу, ліва рука в другій, права в першій позиції.

На «раз» — енергійно змахнути руками, повернути корпус вправо, потім опуститися на праву ногу, ліву злегка відокремити від підлоги.

На «два-три» — продовжуючи рух, перестрибнути на ліву ногу, праву трохи підняти.

Рух № 19. Крок з поворотом і падінням на коліно партнера

Виконується на чотири такти.

Вихідне положення — шоста позиція ніг. Дівчина стоїть праворуч від хлопця, який охоплює правою рукою її за талію. Дівчина кладе ліву руку на праве плече хлопцеві. Вільні руки відкриті в сторони.

1-й такт. На «раз» — невеликий крок вперед на носок правої ноги.

На «два» — приставити ліву ногу на півпальці до середини ступні правої ноги, праву ногу відокремити від підлоги.

На «три» — крок правою ногою вперед, зігнувши її у коліні, ніби падаючи на неї, і ліву ногу, зігнувши у коліні, підняти і притиснути носком до кісточки правої ноги.

Дівчина виконує цей рух, починаючи з лівої ноги. Корпус і голову виконавці нахиляють вниз, вільні руки майже з'єднуються на рівні першої позиції.

2-й такт. На «раз-два-три» — повторюючи рухи 1-го такту, зробити повний оберт проти ходу годинникової стрілки. Корпус поступово випрямити, вільні руки розвести в сторони.

3-й такт. На «раз» — хлопець різко опускається на ліве коліно, корпус відхиляє від дівчини, ліву руку, стиснуту в кулак, кладе собі на талію, права рука знаходиться на талії дівчини.

На «два» — пауза.

На «три» — хлопець різко підводиться з коліна на півпальці обох ніг за шостою позицією. Ноги в колінах ледь зігнуті, спрямувавши коліна вправо.

Дівчина в 3-му такті повторює рухи 1-го такту, вкінці піднімаючись на півпальці обох ніг за шостою позицією, спрямувавши коліна вліво.

4-й такт. На «раз» — притуп правою ногою з поворотом.

На «два» — притуп лівою ногою з поворотом.

На «три» — притуп правою ногою з поворотом.

Примітка. Під час притупів виконавці повертаються на 360°.

Постановка і запис танцю
заслуженого артиста УРСР К. Василенка

ОБЕРЕК

Музика народна
Перекладення для баяна В. Таловири

Вступ
Рухливо

Танець

Баян

В

2

The first system of the musical score consists of five measures. The right hand (treble clef) plays a melodic line with eighth-note patterns. The left hand (bass clef) provides a harmonic accompaniment with chords, each marked with the letter 'Б' (B). The key signature has one sharp (F#) and the time signature is 2/4.

3

The second system of the musical score consists of five measures. The right hand continues the melodic line. The left hand accompaniment includes chords marked with 'Б' and a change in key signature to two sharps (F# and C#) in the final two measures. The time signature remains 2/4.

The third system of the musical score consists of five measures. The right hand features a melodic line with accents. The left hand accompaniment includes chords marked with 'Б' and a change in key signature to two flats (Bb and Eb) in the final two measures. The time signature remains 2/4.

«Киштереней парош» — парний танець села Киштерене (гірницьке село області Матре). Виконується він дівчиною та хлопцем у швидкому темпі, темпераментно. Рухи на півпальцях чергуються з акцентованими ударами ступнею, легкі дрібні переступання з сильними широкими рухами. Своєрідність форми танцю полягає в тому, що він починається і закінчується кружлянням, більшість рухів виконується з похитуванням стегон, корпусу і плесканням у долоні.

Дівчина танцює м'яко, кокетливо, хлопець — енергійно, мужньо.

«Киштереней парош» виконувався першою самодіяльною танцювальною групою села Киштерене на огляді в Будапешті і опублікований в угорському збірнику «Кращі танці огляду самодіяльності».

Музика народна. Обробка *П. Теплова*.

Музичний розмір танцю — $\frac{4}{4}$.

Костюми виконавців. У дівчини біла легка блуза з короткими пишними рукавами (ліхтариком). Біля ліктя рукава закінчуються оборкою. Верхня спідниця плісирована, кольорова, з тонкої узорчатої або однотонної шерсті. Верхня спідниця одягається на декілька накрохмалених нижніх спідниць з оборками з білої тканини. Кольорова жилетка (безрукавка) такого кольору, що й верхня спідниця.

Поверх жилетки пов'язується яскрава хустка, вишивана квітами, з бахромою по краях. На грудях хустка перехрещується, кінці її зав'язуються ззаду на талії.

На ногах чорні або червоні чобітки.

У хлопця біла сорочка з широкими довгими рукавами, що закінчуються невеликими манжетами. Комірець відкладний.

Спереду, на грудях, сорочка може бути розшита яскравими кольорами. Поверх сорочки одягається темне фігаро із золотими або срібними гудзиками, що нашиті з обох боків (фігаро не застібається). Розшите фігаро чорним сутажем.

Штани темні, в обтяжку. На місці кишень і ззаду вони розшиті чорним сутажем.

На ногах чорні чоботи з жорсткими халявами.

ОПИС ТАНЦЮ

Дівчина знаходиться у лівій третій кулісі, хлопець — у правій третій кулісі.

Перша фігура. Вихід (16 тактів)

Виконується музичний супровід № 1.

1—7 такти. Дівчина і хлопець прямують назустріч одне до одного вздовж заднього плану сцени (рис. 1). Дівчина йде обличчям до глядача. Руки тримає долонею на талії (великий палець відведений назад). Вона виконує боковий крок (рух № 1), злегка похитуючи стегнами, повертаючи їх трохи вправо і вліво. Дійшовши до середини заднього плану, дівчина на 7-й такт кроком на півпальцях (рух № 2) йде спиною проти ходу годинникової стрілки, роблячи невелике коло, і зупиняється обличчям до хлопця (рис. 2).

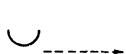

Рис. 1.

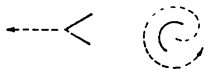

Рис. 2.

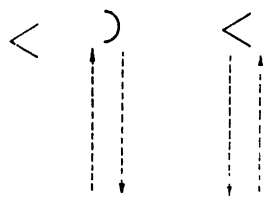

Рис. 3.

Хлопець, піднявши руки в сторони на рівні плечей, йде назустріч дівчині кроком-голубцем (рух № 3). На рахунок «три» 7-го такту, стоячи на півпальцях обох ніг, розводить п'яти в сторони, повертаючи носки всередину і злегка згинаючи коліна, а на рахунок «чотири» з ударом з'єднує п'яти, випрямляючи коліна.

8—11 такти. Дівчина і хлопець обличчям одне до одного йдуть до авансцени (рис. 3), виконуючи крок убік (рух № 4). Дівчина просувається м'яко, похитуючи стегнами, хлопець йде на

півпальцях, підтягнувши корпус, і різко, з ударом приставляє стопу до стопи. Дівчина тримає руки на талії, хлопець — на рівні плечей.

12—15 такти. Дівчина і хлопець, виконуючи крок убік (рух № 4), починаючи з лівої ноги, просуваються до заднього плану сцени (рис. 3).

16-й такт. Дівчина плескає у долоні і повертається через ліве плече, виконуючи кружляння на півпальцях (рух № 5). Закінчивши кружляння, вона зупиняється обличчям до хлопця і кладе руки йому на плечі (рис. 4).

Рис. 4.

Хлопець, плеснувши у долоні, виконує повний поворот і голубець (рух № 6) і, обернувшись обличчям до дівчини, правою рукою обіймає її за талію (долоня знаходиться трохи нижче лопатки), а лівою рукою бере праву руку дівчини біля ліктя (рис. 4).

Друга фігура. Кружляння (16 тактів)

Виконується музичний супровід № 2.

1—3 такти. Дівчина і хлопець, виконуючи підбивання (рух № 7) з лівої ноги, кружляють проти ходу годинникової стрілки. На другу половину 3-го такту дівчина виконує пружні удари (рух № 8), а хлопець — голубець з паузою (рух № 9).

4—7 такти. На 4—5 такти і на першу половину 6-го такту танцюючи кружляють за ходом годинникової стрілки, виконуючи підбивання (рух № 7) з другої ноги. При цьому хлопець бере дівчину за талію лівою рукою, правою рукою бере її за ліву руку біля ліктя (рис. 4). Закінчивши кружляння, дівчина зупиняється з лівого боку хлопця.

На другу половину 6-го такту і першу половину 7-го такту хлопець виконує обертання (рух № 10), трохи відходячи від дівчини. Дівчина на другу половину 6-го такту швидко повертається через праве плече і на 7-й такт кроком на півпальцях (рух № 2) обходить партнера ззаду, просуваючись спиною проти ходу годинникової стрілки (рис. 5). Під час руху дівчина плескає у долоні.

Хлопець на другу половину 7-го такту починає виконувати качалку (рух № 11) з правої ноги (рис. 6).

8—9 такти. Хлопець на 8-й такт і на першу половину 9-го такту закінчує рух № 11 і на другу половину 9-го такту робить стрибок у другу позицію (рух № 12).

Дівчина, поглядаючи на хлопця, кроком на півпальцях (рух № 2) продовжує йти до лівого переднього кута сцени і на рахунок «чотири» 9-го такту робить пружні удари (рух № 8) на місці.

10—12 т а к т и. Хлопець, повертаючись то в один, то в другий бік, завзято виконує стрибок у другу позицію (рух № 12), наближаючись до дівчини (рис. 7). На останні дві чверті 12 такту він виконує стрибок за шостою позицією (рух № 13), здійснюючи повний поворот через праве плече, і зупиняється обличчям до дівчини.

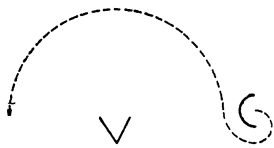

Рис. 5.

Рис. 6.

Рис. 7.

Дівчина, продовжуючи поглядати на партнера, легко і грайливо виконує стрибки (рух № 14, перший варіант). При цьому на рахунок «раз» і «три» 10-го такту вона плескає в долоні, а потім кладе руки долонею на талію і у цьому положенні продовжує рух.

13—14 т а к т и. Дівчина продовжує виконувати стрибки і, ніби тікаючи від хлопця, стрімко просувається за ходом годинникової стрілки до правого переднього кута сцени, обходячи хлопця ззаду (рис. 8).

Рис. 8.

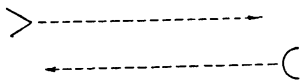

Рис. 9.

Хлопець легко виконує стрибки з другої позиції у шосту (рух № 15), повертаючись і дивлячись на дівчину.

15—16 т а к т и. Дівчина кокетливо проходить по авансцені до лівого переднього кута, виконуючи підскоки (рух № 16).

Хлопець, виконуючи підскоки зигзагом (рух № 17, варіант перший), іде назустріч дівчині (рис. 9). Дівчина і хлопець, минаючи

одне одного, на рахунок «три» 16-го такту роблять стрибок на обидві ноги, з'єднуючи ступні за шостою позицією; при цьому хлопець повертається обличчям до дівчини, ніби звертаючись до неї, а дівчина, залишаючись до хлопця спиною, лукаво дивиться на нього через ліве плече.

Третя фігура. Соло хлопця і дівчини (16 тактів)

Виконується музичний супровід № 3.

Соло хлопця

1—3 такти. Хлопець, пишавшись перед дівчиною, три рази виконує стрибок і голубець (рух № 18) з лівої, потім з правої й знову з лівої ноги.

4—6 такти. Продовжуючи танець, хлопець виконує моталочку і голубець (рух № 19, перший варіант з лівої, потім з правої і знову з лівої ноги).

7—8 такти. На 7-й такт і на першу половину 8-го такту хлопець виконує стрибок з другої позиції в шосту (рух № 15),— при цьому він три рази повертає корпус: спочатку вправо, потім вліво, потім знову вправо. На другу половину 8-го такту хлопець робить стрибок у другу позицію (рух № 12). При переході у другу позицію він повертається на всій ступні лівої ноги у напівприсіданні, а праву ногу, зігнувши її в коліні, ставить на півпальці, повертаючи носок вліво. Праву руку хлопець розкриває в сторону на рівні плечей, ліву руку піднімає над головою (рис. 10).

Рис. 10.

Дівчина на 1—8 такти стежить за хлопцем, виконуючи голубець (рух № 20), і повільно повертається до нього обличчям.

Соло дівчини

9—11 такти. Дівчина виконує крок на каблук і поворот (рух № 21), із завзяттям дивлячись на партнера.

12—13 такти. Дівчина, грайливо дивлячись на хлопця, виконує стрибки (рух № 14, перший і другий варіанти). За першим стрибком дівчина ставить вперед ліву ногу.

14-й такт. На першу половину такту дівчина повторює перший варіант руху № 14. Вона виконує повний поворот (рух № 22).

15—16 такти. Дівчина продовжує виконувати повний поворот (рух № 22).

Четверта фігура. Загальний танець (16 тактів)

Виконується музичний супровід № 4.

1—3 такти. Дівчина, грайливо, виконуючи крок убік (рух № 4), відходить трохи назад до лівої куліси. Хлопець, виконуючи підскоки зигзагом (рух № 17, перший варіант), підходить до дівчини.

4—7 такти. Хлопець, наблизившись до дівчини, правою рукою бере її за ліву руку, а свою ліву руку відводить трохи убік; дівчина праву руку кладе на талію і, виконуючи підскоки (рух № 16), легко просувається проти ходу годинникової стрілки навкруг хлопця, який легко, майже не стрибаючи, виконує стрибок з другої позиції в шосту (рух № 15); повертаючись, він проводить дівчину навколо себе (рис. 11). Дівчина і хлопець, танцюючи, просуваються до центра сцени.

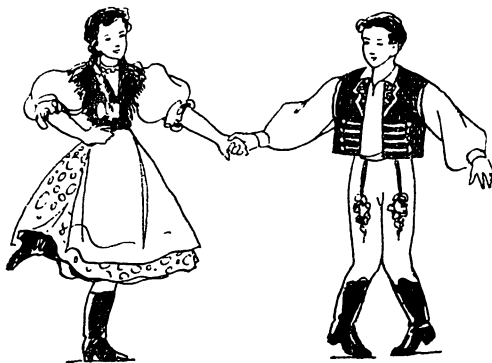

Рис. 11.

8—10 такти. Опустивши руку дівчини, хлопець на місці виконує моталочку і голубець (рух № 19, другий варіант). Дівчина, поклавши руки на талію, виконує голубець (рух № 20). Танцюючи, вона дивиться на хлопця.

11—13 такти. Дівчина і хлопець беруть одне одного за руки: разом виконують підскоки зигзагом (рух № 17, другий варіант, рис. 12 і 12,а).

14-й такт. Опустивши руки дівчини, хлопець виконує обертання (рух № 10), повертаючись через праве плече. Дівчина, плескаючи у долоні, чотирма великими кроками на півпальцях повертається через ліве плече. На рахунок «чотири» хлопець зупиняє дівчину, узявши її обома руками за руки трохи нижче плечей.

15—16 такти. Хлопець на рахунок «раз» 15-го такту підштовхує дівчину, вдаряючи рукою по подолу спідниці (справа наліво), ніби завертаючи її, і, відпустивши руки, виконує качалку (рух № 11).

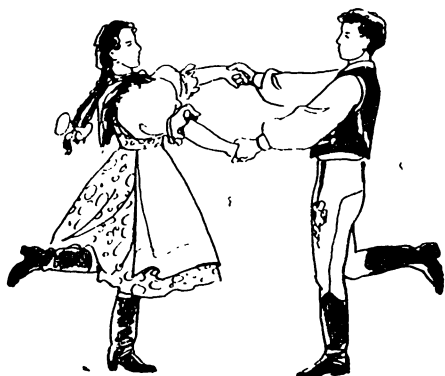

Рис. 12.

Рис. 12,а.

Рис. 13.

Дівчина виконує перед партнером вертушку (рух № 23).

На рахунок «раз» 16-го такту хлопець, стоячи на правій нозі, правою рукою підбиває спідницю дівчини (справа наліво), ніби допомагаючи їй вертїтися (рис. 13).

П'ята фігура (8 тактів)

Виконується музичний супровід № 5.

1—2 такти. Хлопець двома руками бере дівчину за руки і тягне її за собою. Дівчина і хлопець виконують стрибки (рух № 14, другий варіант). На рахунок «чотири» 10-го такту вони роблять стрибок на обидві ноги вперед. Хлопець праву руку кладе дівчині на талію, трохи нижче лопатки, лівою рукою бере праву руку дівчини біля ліктя; дівчина кладе руку хлопцеві на плечі (див. *рис. 4*).

3—5 такти. Дівчина і хлопець кружляють проти ходу годинникової стрілки, виконуючи підбивання (рух № 7). На другу половину 13-го такту хлопець, закінчивши підбивання, виконує голубець з паузою (рух № 9), а дівчина — пружні удари (рух № 8), як на 1—3 такти другої фігури.

6—8 такти. Хлопець міняє положення рук: лівою рукою бере дівчину за талію, а правую — ліву руку дівчини біля ліктя.

Рис. 14.

Рис. 15

Виконуючи підбивання (рух № 7), танцюючі кружляють за ходом годинникової стрілки. На другу половину 8-го такту хлопець знімає ліву руку з талії дівчини, правою рукою бере її за ліву кисть, швидко повертає дівчину під своєю рукою (*рис. 14*) і, обійнявши, притискає до себе. Дівчина кладе руки на плечі хлопця і схиляє голову до його лівого плеча (*рис. 15*).

ОПИС РУХІВ

Рух № 1. Боковий крок

Виконується на два такти.

Вихідне положення — шоста позиція ніг, верхня частина корпусу нахилена трохи вперед.

1-й т а к т. На «раз» — зробити правою ногою невеликий крок вперед-вправо, злегка висуваючи вперед праве стегно і повертаючи корпус трохи вліво (рис. 16).

На «два» — ліву ногу підставити до правої, вдаряючи стопою об стопу.

На «три-чотири» — повторити рухи, що виконувались на «раз-два», але на рахунок «чотири», вдаряючи лівою стопою об праву, вагу корпусу залишити на правій нозі.

2-й т а к т. Повторити рухи 1-го такту. Починати треба з лівої ноги вліво, висуваючи вперед ліве стегно і повертаючи корпус трохи вперед.

Рис. 16.

Рух № 2. Крок на півпальцях

Вихідне положення — шоста позиція ніг.

На «раз-два-три-чотири» — нахиливши верхню частину корпусу злегка вперед і плескаючи у долоні, зробити чотири невеликих кроки на півпальцях, просуваючись спиною проти ходу годинникової стрілки за невеликим колом.

Цим же кроком можна просуватися навкруг партнера.

Рух за ходом годинникової стрілки починається з правої ноги, проти ходу годинникової стрілки — з лівої ноги.

Рух № 3. Крок-голубець

Вихідне положення — шоста позиція ніг.

На «раз» — зробити правою ногою крок вперед-вправо на півпальці, повертаючи носок всередину і злегка присідаючи, ліву гомілку трохи підняти, відводячи ступню вліво, одночасно згинаючи і повертаючи ліве коліно вправо (рис. 17).

На «два» — ліву ногу опустити на півпальці поряд з правою, різко вдаряючи ступнею об ступню і випрямляючи коліна (рис. 17,а). Вагу корпусу залишити на правій нозі.

Рис. 17.

Рис. 17,а.

На «три-чотири» — повторити рухи, що виконувались на «раз-два», починаючи з лівої ноги, — вперед-вліво.

Рух № 4. Крок убік

Вихідне положення — шоста позиція ніг. У дівчини верхня частина корпусу нахилена трохи вперед.

На «раз» — зробити крок правою ногою вправо, злегка висуваючи вперед праве стегно.

На «два» — ліву ногу підставити до правої у шосту позицію, легко вдаряючи ступнею об ступню. Вага корпусу залишається на правій нозі.

На «три» — зробити лівою ногою невеликий крок вліво, злегка висуваючи вперед ліве стегно.

На «чотири» — приставити праву ногу до лівої в шосту позицію, вдаряючи ступнею об ступню. Вага корпусу залишається на лівій нозі.

Цей рух виконується з просуванням вправо. Його можна виконувати, просуваючись вліво, починаючи перший крок з лівої ноги вліво.

Кожний крок у бік руху треба робити більшим, а другий крок у зворотному напрямку — меншим. При рухові вперед, назад чи на місці кроки робляться однаковими.

Рух № 5. Кружляння на півпальцях

Вихідне положення — шоста позиція ніг на півпальцях, коли-на трохи зігнуті.

На «раз» — плеснувши перед собою у долоні, зробити крок правою ногою на півпальці, повертаючись через праве плече.

На «два» — продовжуючи повертатися у той же бік, переступити на півпальці лівої ноги, вдруге плеснувши у долоні перед собою.

На «три-чотири» — повторити рухи, що виконувалися на «раз-два».

Кружляння слід робити швидко, виконуючи невеликі кроки, злегка згинаючи при цьому коліна. Сплески робити коротко і чітко.

Рух № 6. Повний поворот і голубець

Вихідне положення — шоста позиція ніг.

На «раз» — з ударом поставити ліву ногу вперед і, піднімаючись на півпальці (рис. 18), зробити повний поворот через ліве плече; при цьому праву ногу різко підняти, змахом провести вперед-вліво, допомагаючи повороту корпусу (рис. 18,а), і, зігнувши коліно, відвести праву гомілку вправо (рис. 18,б).

Рис. 18.

Рис. 18,а.

Рис. 18,б.

На «два» — закінчуючи поворот, плеснути перед собою у долоні.

На «три» — праву ногу приставити до лівої у шосту позицію, з ударом з'єднуючи ступні і підтягуючи корпус (див. рис. 19,а).

На «чотири» — пауза.

Рух № 7. Підбивання

Вихідне положення — шоста позиція ніг.

На «раз» — поставити ліву ногу на півпальці вліво-назад, повертаючись через ліве плече.

На «два» — продовжуючи повертатися через ліве плече, різко підставити праву ногу до лівої і, присідаючи на правій нозі, ліву ногу відкинути убік-назад.

На «три-чотири» — продовжуючи повертатися у той самий бік, повторити рухи, що виконувались на «раз-два».

У правий бік рух виконується з правої ноги.

Дівчина і хлопець енергійно кружляють за ходом або проти ходу годинникової стрілки.

Рух № 8. Пружні удари

Вихідне положення — шоста позиція ніг.

На *затакт «і»* — злегка присідаючи на обох ногах, ліву п'яту відвести трохи вліво.

На «раз» — випрямити коліна, вдаряючи п'ятою об п'яту.

На «і» — повторити рухи, що виконувались на *затакт «і»*.

На «два» — повторити рухи, що виконувались на «раз».

На «і» — пауза.

Рух № 9. Голубець з паузою

Виконується на дві чверті такту.

Вихідне положення — шоста позиція ніг.

На *затакт «і»* — злегка присісти на правій нозі; ліву ногу зігнути у коліні, відводячи гомілку вліво (рис. 19).

Рис. 19.

Рис. 19,а.

На «раз» — різко приставити ліву ногу до правої, вдаряючи ступнею об ступню і випрямляючи коліна (рис. 19,а).

На «два» — пауза.

Рух № 10. Обертання

Вихідне положення — шоста позиція ніг.

На *затакт «і»* — злегка присідаючи на правій нозі, ліву ногу трохи підняти і відвести вліво.

На *«раз-і»* — підбити праву ногу, вдаряючи лівою ступнею об праву і опустивши на ліву ногу в невелике присідання; праву ногу злегка підняти.

На *«два»* — скочити на обидві ноги за другою позицією у напівприсідання, одночасно плеснувши перед собою у долоні, і розвести руки у сторони (*рис. 20*).

На *«і»* — переступити на півпальці лівої ноги назад-вліво, повертаючись через ліве плече (*рис. 20, а*).

Рис. 20.

Рис. 20, а.

На *«три»* — з ударом переступити на праву ногу, продовжуючи повертатися через ліве плече.

На *«і-чотири»* — повторити рухи, що виконувались на «і-три». Обертання виконується енергійно, на невеликому присіданні.

Рух № 11. Качалка

Виконується на два такти.

Вихідне положення — шоста позиція ніг.

1-й такт. На *«раз»* — прослизнути носком правої ноги по підлозі і підбити ліву ногу, вдаряючи ступнею об ступню; присісти на правій нозі, нахиливши корпус вправо, ліву ногу відвести вліво і вдарити носком об підлогу (див. *рис. 6*).

На *«два»* — підстрибнути на правій нозі і вдруге вдарити об підлогу носком лівої, витягнутої убік ноги.

На *«три-чотири»* — повторити рухи, що виконувались на *«раз-два»*, з лівої ноги, нахилиючи корпус вліво.

2-й такт. На *«раз-два»* — повторити рухи, що виконувались на *«раз-два»* 1-го такту.

На *«три»* — різко приставити ліву ногу до правої у шосту позицію, вдаряючи ступнею об ступню, і, плеснувши у долоні, випростати корпус.

На *«чотири»* — пауза.

Рух виконується легко, з похитуванням корпусу з боку у бік.

Рух № 12. Стрибок у другу позицію

Вихідне положення — друга позиція ніг.

На *«раз»* — плеснути перед собою у долоні, сильно стрибнути вверх і, витягнувши коліна, з ударом з'єднати обидві ступні у повітрі (*рис. 21*).

На *«два»* — розвести ступні у сторони і з ударом опуститися на обидві ноги за другою позицією, присідаючи і розводячи коліна (див. *рис. 20*).

На *«три-чотири»* — повторити рухи, що виконувались на *«раз-два»*.

Стрибок уверх акцентується на *«раз»* і на *«три»*.

Рух № 13. Стрибок за шостою позицією

Вихідне положення — шоста позиція ніг.

На *«раз-і»* — плеснути перед собою у долоні, злегка підскачівши, роз'єднати ступні і тут же знову з ударом з'єднати їх, опустившись на обидві ноги за шостою позицією.

На *«два-і»* — зробити невеликий стрибок за шостою позицією на півпальцях обох ніг.

Рух № 14. Стрибки

Вихідне положення — шоста позиція ніг.

Перший варіант. На *«раз»* — легко підстрибнути і опуститися на півпальці обох ніг, ставлячи праву ногу навхрест попереду лівої (коліна випрямлені, *рис. 22*).

На *«два»* — трохи прослизнути назад на півпальцях правої ноги (ніби підбиваючи праву ногу). Уривчастим рухом підняти ліву голілку вліво-назад до горизонтального положення (*рис. 22, а*).

На «три-чотири» — повторити рухи, що виконувалися на «раз-два» з другої ноги.

Рух виконується на місці, а також з просуванням вперед. У другому випадку замість стрибка назад на рахунок «два» слід зробити стрибок вперед.

Другий варіант. На «раз» — легко підстрибнути і опуститися на півпальці обох ніг, ставлячи ліву ногу навхрест попереду правої ноги (коліна випрямлені).

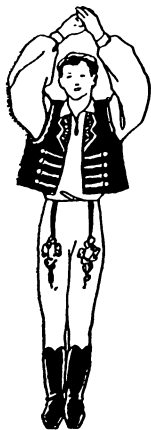

Рис. 21.

Рис. 22.

Рис. 22,а.

На «два» — зробити невеликий стрибок назад на півпальці лівої ноги; праву ногу, згинаючи у коліні, підняти і одвести гомілку назад-вправо.

На «три» — підстрибнути і опуститися на півпальці обох ніг за шостою позицією, вдаряючи ступнею правої ноги об ліву.

На «чотири» — скочити на праву ногу, ліву гомілку підняти і одвести вліво-назад (див. рис. 19).

Рух № 15. Стрибок з другої позиції у шосту

Вихідне положення — друга позиція ніг.

На «раз» — плескаючи у долоні поперед себе, підстрибнути і опуститися на півпальці у другу позицію, згинаючи коліна і повертаючи носки всередину (див. рис. 11).

На «два» — ковзаючи півпальцями, з ударом з'єднати обидві ступні за шостою позицією (див. рис. 19, а).

На «три-чотири» — повторити рухи, що виконувались на «раз-два».

Рух № 16. Підскоки

Вихідне положення — шоста позиція ніг.

На «раз» — зробити стрибок вперед на ліву ногу; праву ногу зігнути в коліні і одвести назад (рис. 23).

На «два» — підскочити на півпальцях лівої ноги; праву ногу змахом від стегна провести вперед, не торкаючись підлоги (рис. 23, а), і, згинаючи коліно, провести ступню до лівої ноги (рис. 23, б).

Рис. 23.

Рис. 23, а.

Рис. 23, б.

На «три-чотири» — повторити рухи, що виконувалися на «раз-два», з другої ноги.

Рух виконується легко і стрімко.

Рух № 17. Підскоки зигзагом

Вихідне положення — шоста позиція ніг.

Перший варіант. На «раз» — стрибнути на ліву ногу вперед-вправо навхрест попереду правої ноги; праву ногу, зігнувши в коліні, підняти позаду лівої (коліно повинно бути опущене униз близько лівого коліна). Корпус повернути трохи вправо (рис. 24).

На «два» — прослизнути на півпальцях лівої ноги вперед-вправо; праву ногу вільним рухом провести у повітрі вперед-вліво навхрест перед лівою ногою, розвертаючи коліно вправо (рис. 24, а).

На «три» — стрибнути на півпальці правої ноги вперед-вліво навхрест перед лівою ногою; ліву ногу, зігнувши її у коліні, підняти позаду правої ноги (коліно повинно бути опущене донизу близько правої ноги). Корпус повернути трохи вліво.

На «чотири» — прослизнути на півпальцях правої ноги вперед-вліво; ліву ногу вільним рухом провести у повітрі вперед-вправо навхрест перед правою ногою, розвертаючи коліно вліво.

Рух виконується широко, розмахисто.

Рис. 24.

Рис. 24,а.

Другий варіант. Дівчина і хлопець виконують його, узявшись за руки.

На «раз» — стрибнути на ліву ногу вперед-вправо, поставивши її навхрест перед правою ногою; праву ногу, зігнувши у коліні, підняти назад. Корпус повернути трохи вправо (див. рис. 12).

На «два» — прослизнути на півпальцях лівої ноги трохи назад; праву ногу, не опускаючи на підлогу, перевести вперед-вліво навхрест перед лівою ногою. Корпус повернути злегка вправо (див. рис. 12,а).

На «три-чотири» — повторити рухи, що виконувались на «раз-два», починаючи з лівої ноги. Корпус повертати спочатку вліво, потім вправо.

Стрибки на рахунок «раз» і «три» робити акцентовано, з ударом опускаючи ногу на підлогу.

Рух № 18. Стрибок і голубець

Вихідне положення — шоста позиція ніг.

На *затакт «і»* — плеснути у долоні перед собою.

На «раз» — стрибнути на ліву ногу вправо, поставивши її навхрест перед правою ногою; праву ногу зігнути у коліні (позаду лівої ноги) і відвести вліво. Корпус і голову повернути трохи вправо (рис. 25).

На «два» — прослизнути на півпальцях лівої ноги вправо, праву ногу перевести вправо, повертаючи коліно вправо (див. рис. 24).

На «три» — підскочити на лівій нозі, праву ногу опустити і скочити на півпальці обох ніг за шостою позицією, різко вдаряючи правою ногою об ліву (рис. 25, а).

Рис. 25.

Рис. 25,а.

На «чотири» — пауза.

Повторити рухи з правої ноги, просуваючись у другий бік.

Рух № 19. Моталочка і голубець

Вихідне положення — шоста позиція ніг.

Перший варіант. Виконується на два такти.

1-й т а к т. На *затакт «і»* — злегка присісти на обох ногах і підскочити.

На «раз» — опуститися на праву ногу; ліву ногу підняти, зігнувши коліно і повернувши його вправо, а гомілку відвести вліво.

На «два» — підскочити на правій нозі; ліве коліно повернути вліво, гомілку перевести вправо.

На «три» — підскочити на правій нозі; ліве коліно знову повернути вправо, а гомілку — вліво.

На «чотири» — підскочити на правій нозі; ліву ногу опустити на підлогу з ударом, з'єднуючи обидві ступні за шостою позицією.

2-й т а к т. Повторити рухи, що виконувалися на 1-й такт, з другої ноги.

Другий варіант. Виконується на три такти.

1-й т а к т. На *затакт «і»* — трохи підняти вгору ліву ногу.

На «раз» — опустити ліву ногу на підлогу з ударом; праву ногу змахом ледь підняти вперед-вліво навхрест перед лівою ногою (див. рис. 24, а).

На «два» — підстрибнути на лівій нозі, праву ногу зігнути у коліні, повертаючи коліно вліво, а гомілку — вправо (див. рис. 24).

На «три» — злегка підскочити на лівій нозі; праву ногу опустити рядом з лівою, ударяючи стопою об ліву стопу (вага корпусу залишається на лівій нозі).

На «чотири» — з ударом переступити на праву ногу; ліву ногу змахом трохи підняти вперед-вправо навхрест перед правою ногою.

2-й такт. На «раз» — підскочити на правій нозі, ліву ногу зігнути у коліні і змахом відвести гомілку вліво (див. рис. 19).

На «два» — легко підскочити на правій нозі; ліву ногу опустити, вдаряючи лівою стопою об праву. Вага корпусу на правій нозі.

На «три-чотири» — повторити рухи, що виконувалися на «раз-два» 1-го такту.

3-й такт. На «раз-два» — повторити рухи, що виконувалися на «три-чотири» 1-го такту.

На «три» — підскочити на правій нозі, ліву ногу зігнути у коліні і змахом відвести гомілку вліво (див. рис. 19).

На «чотири» — підскочити на правій нозі; ліву ногу приставити до правої за шостою позицією, вдаряючи стопою об стопу.

Рух № 20. Голубець

Вихідне положення — шоста позиція ніг.

На *затакт «і»* — ледь присісти на обох ногах, повертаючи корпус вліво; п'яту правої ноги відвести вправо.

На *«раз-і»* — приставити з ударом праву п'яту до лівої; при цьому різко випрямити коліна і одразу ж зігнути їх.

На *«два-і»* — ледь випрямити і знову зігнути коліна обох ніг і відвести ліву п'яту вліво, як на затакт «і».

На *«три-і-чотири-і»* — повторити рухи, що виконувалися на «раз-і», «два-і» з другої ноги (рухи дрібні, пружні, з «тряскою» корпусу).

Рух № 21. Крок на каблук і поворот

Вихідне положення — шоста позиція ніг.

На *«раз»* — злегка присідаючи на лівій нозі, праву ногу поставити вперед-вправо на каблук, випрямляючи ногу в коліні (рис. 26).

На *«два»* — приставити ліву ногу до правої за шостою позицією на каблук і перевести ногу на повну ступню, потім опуститися у напівприсідання на обидві ноги (рис. 26, а).

На *«три»* — злегка піднятися на півпальці правої ноги, не випрямляючи коліна; ліву ногу трохи підняти перед собою, потім

енергійно зігнути коліно, повернувши його перед собою, а гомілку вліво і провести ногу в повітрі (ліва нога ніби обертає корпус вліво), повертаючись вліво (на півкола, *рис. 26, б*).

Рис. 26.

Рис. 26,а.

Рис. 26,б.

На «чотири» — приставити ліву ногу до правої за шостою позицією, опускаючись у напівприсідання на обидві ноги.

Дівчина повторює той самий рух, повертаючись на півкола вправо і починаючи з лівої ноги.

Рух № 22. Повний поворот

Вихідне положення — шоста позиція ніг.

На «раз» — присісти на лівій нозі і, злегка повертаючись вліво, поставити праву ногу вперед круто на каблук (*рис. 27*).

Рис. 27.

Рис. 27,а.

На «два» — перевести праву ногу на «подушечку» і, відштовхнувшись нею від підлоги, відкинути праву гомілку назад

(рис. 27, а), швидко повернутися на лівій нозі через ліве плече, описуючи повне коло.

На «три-чотири» — повторити рухи, що виконувалися на «раз-два».

Під час повороту ліве коліно не випрямляти.

Рух № 23. Вертушка

Вихідне положення — шоста позиція ніг на півпальцях.

На «раз-і» — зробити два легких підскоки на півпальцях обох ніг, швидко повертаючись на 360° через праве плече.

На «два-і» — зробити зіскок з півпальців на всю ступню, опускаючись у напівприсідання за шостою позицією.

На «три-і-чотири» — повторити рухи, що виконувались на «раз-і», «два-і».

Сценічна композиція і запис танцю
народного артиста РРФСР Л. Голованова

КИШТЕРЕНЕЙ ПАРОШ

Музика народна, обробка П. Теплова

Швидко

Баян

Музична партитура для баяна. Темп: Швидко. Ключ: Дієз мажор. Ритм: 2/4. Партитура складається з двох систем. Перша система містить динамічний позначення *f* та цифри 7. Друга система також містить цифри 7. Обидві системи закінчуються знаками першого закінчення (1).

12

System 1: Treble clef has a whole note chord. Bass clef has a sequence of chords: B (B2), B (B2), B (B2), B (B2), M (B2), M (B2), M (B2). Fingerings: (0), (0), (0), (0), (0), (0), (0).

System 2: Treble clef has a whole note chord. Bass clef has a sequence of chords: M (B2), M (B2), B (B2), 7 (B2), B (B2), M (B2), M (B2). Fingerings: (0), (0), (0), (0), (0), (0), (0).

System 3: Treble clef has a whole note chord. Bass clef has a sequence of chords: B (B2), 7 (B2), B (B2), B (B2), 7 (B2), B (B2), B (B2). Fingerings: (0), (0), (0), (0), (0), (0), (0).

2

p

System 4: Treble clef has a whole note chord. Bass clef has a sequence of chords: B (B2), 7 (B2), B (B2), 7 (B2), B (B2), 7 (B2), 7 (B2). Fingerings: (0), (0), (0), (0), (0), (0), (0).

1 2

System 5: Treble clef has a whole note chord. Bass clef has a sequence of chords: B (B2), 7 (B2), B (B2), B (B2), M (B2), 7 (B2). Fingerings: (0), (0), (0), (0), (0), (0).

First system of a piano score. The right hand plays chords in a G major key signature. The left hand features a bass line with chords marked with Cyrillic letters: Б, 7, Б, М, Б, М, 7.

Second system of a piano score. The right hand continues with chords. The left hand has chords marked with Cyrillic letters: Б, Б, 7, Б, 7.

Third system of a piano score. The right hand begins with a triplet of eighth notes, marked with a circled '3'. The left hand has chords marked with Cyrillic letters: Б, Б, М, Б. The dynamic marking *mf* is present.

Fourth system of a piano score. The right hand features a melodic line with eighth notes. The left hand has chords marked with Cyrillic letters: 7, 7, Б.

Fifth system of a piano score. The right hand continues with a melodic line. The left hand has chords marked with Cyrillic letters: 7, М, 7.

First system of musical notation. The right hand (treble clef) plays a melodic line with eighth and sixteenth notes. The left hand (bass clef) provides harmonic support with chords and moving bass lines. Chord symbols 'Б' and '7' are present in the bass line.

Second system of musical notation. The right hand continues the melodic line. The left hand features chords marked with 'Б' and 'M', and a '7' chord. A fermata is placed over a note in the right hand.

Third system of musical notation. The right hand has a melodic line with eighth notes. The left hand has chords marked with '7' and 'M', and a 'Б' chord.

Fourth system of musical notation, starting with a box containing the number '4'. The right hand has a rhythmic pattern of eighth notes. The left hand has chords marked with 'M' and 'Б', and a 'p' dynamic marking.

Fifth system of musical notation. The right hand has a rhythmic pattern of eighth notes. The left hand has chords marked with 'M' and '7', and a 'p' dynamic marking.

First system of a musical score. The right hand (treble clef) features a melodic line with a dynamic marking *v* above the first measure. The left hand (bass clef) provides harmonic support with chords, some marked with *M* and *Б*. A circled *(a)* is present below the first measure of the left hand.

Second system of the musical score. The right hand continues the melodic line. The left hand features chords, some marked with *Б*. A circled *(a)* is present below the first measure of the left hand.

Third system of the musical score, starting with a boxed measure number **5**. The right hand has a dynamic marking *mf*. The left hand has chords marked with *Б* and *7*. A circled *(a)* is present below the first measure of the left hand.

Fourth system of the musical score. The right hand has a dynamic marking *f*. The left hand has chords marked with *М* and *7*. A circled *(a)* is present below the first measure of the left hand.

Fifth system of the musical score. The right hand has a dynamic marking *p* and the instruction *затривуючи* above the first measure. The left hand has chords marked with *Б* and *7*. A circled *(a)* is present below the first measure of the left hand.

Під час гастрольної подорожі до Німецької Демократичної Республіки учасники ансамблю «Дарничанка» (м. Київ) з успіхом виконували цей танець. Він простий для виконання і може бути поставлений навіть у малопідготовленому колективі.

Короткий зміст танцю

Хлопець призначив побачення двом дівчатам у різний час, але в одному й тому ж місці. Через декілька хвилин після зустрічі з першою дівчиною на місце побачення прийшла і друга. Кому віддати перевагу і подарувати хустинку?.. Поки хлопець розмірковує, дівчата вирішують провчити залицяльника. Після стусанів, якими вони нагородили його, дівчата йдуть зі сцени, залишивши подарунок незайманим. Хлопець очунює і... йде продовжувати свої зальоти.

Умови виконання танцю

Німецький жартівливий танець виконується під народні німецькі танцювальні мелодії. (Музичні розміри — $\frac{2}{4}$; $\frac{3}{4}$). У ньому беруть участь хлопець і дві дівчини.

Костюми виконавців. У дівчат біла шовкова кофта з пишними рукавами і мереживною оборкою, які закінчуються трохи нижче ліктя. Дві-три накрохмалені нижні спідниці, верхня з легкого світлого матеріалу (блакитного, ніжно-сірого кольорів). На ногах гольфи й туфлі на середньому каблучку. На шию одягається світла хустинка.

У хлопця біла шовкова сорочка з відкладним коміром, зав'язаним кольоровою стрічкою. Темного кольору короткі штани з вишивкою на кишенях. Поверх сорочки одягається зелена або темно-коричнева куртка — жилет. На голові — фетровий капелюх, на ногах — гольфи і туфлі.

Реквізит

Кишеньковий годинник.
Невелика хустинка.

ОПИС ТАНЦЮ

Перед початком танцю хлопець і перша дівчина знаходяться у третій правій кулісі, друга дівчина — у третій лівій кулісі.

Програється музичний вступ (8 тактів, друга частина музичного супроводу № 1).

Вихід хлопця

Програється музичний супровід № 1 (16 тактів).

1—16 такти. Хлопець основним ходом (рух № 1) обходить сцену.

Повторюється музичний супровід № 1 (16 тактів).

1—8 такти. Хлопець основним ходом (рух № 1) прямує на авансцену (рис. 1).

9—12 такти. Виконуючи основний хід (рух № 1) на місці, хлопець поглядає спершу в праву, а потім у ліву сторону.

13—16 такти. Хлопець виймає з кишені жилета кишеньковий годинник і дивиться на нього, на 16-й такт він підводить здивовано плечі. Дівчина чомусь запізнюється.

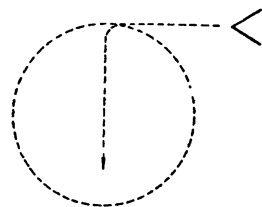

Рис. 1.

Вихід першої дівчини

Програється музичний супровід № 2 (16 тактів).

1—8 такти. Дівчина основним ходом (рух № 1) просувається від третьої правої куліси до центра сцени, де стоїть хлопець.

9—10 такти. Хлопець удає, ніби не бачить дівчини, яка тим же рухом заходить ліворуч від нього.

11—12 такти. Показуючи себе, дівчина виконує рух № 2, але хлопець навмисне не звертає на неї уваги, поглядаючи на годинника.

13—14 такти. Дівчина основним ходом (рух № 1) заходить справа від хлопця.

15—16 такти. Дівчина виконує рух № 3 (крок з приставкою) справа від хлопця. Тепер він виймає з кишені хустинку і кладе її на плечі дівчини.

Танець хлопця і першої дівчини

Програється музичний супровід № 3 (16 тактів).

1—2 такти. Взявшись за руки і ставши одне проти одного, дівчина з правої, а хлопець з лівої ноги виконують в глибину сцени рух № 4.

3—4 такти. Дівчина з правої, а хлопець з лівої ноги виконують крок-відтяжку (рух № 5, *рис. 2*).

5—6 такти. Повторюються рухи 1—2 тактів, але з другої ноги, у напрямку авансцени.

7—8 такти. Дівчина з лівої, а хлопець з правої ноги виконують повороти на двох ногах (рух № 6, *рис. 2*).

9—10 такти. Дівчина і хлопець просуваються до перших правих куліс рухом № 7.

11—12 такти. Хлопець підймає у повороті (рух № 7) дівчину (проти ходу годинникової стрілки). Дівчина сильно згинає ноги у колінах, підбираючи їх під себе і спираючись руками на плечі хлопцеві.

13—16 такти. Повторюються рухи 9—12 тактів (*рис. 2*).

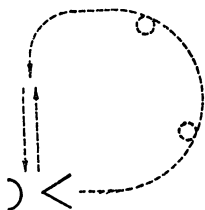

Рис. 2.

Рис. 3.

Програється музичний супровід № 4 (8 тактів).

1—6 такти. Хлопець тримає правою рукою ліву, випрямлену у лікті, руку дівчини і просувається вперед потрійним кроком з притупом (рух № 8). При цьому хлопець починає рух з правої, а дівчина з лівої ноги. Вільна рука у хлопця на талії, дівчина вільною рукою притримує спідничку.

7—8 такти. Хлопець продовжує виконувати рух № 8, піднявши праву руку вгору. Дівчина, тримаючись за руку хлопця, виконує рух № 9.

Повторюється музичний супровід № 4 (8 тактів).

1—2 такти. Дівчина з правої, а хлопець з лівої ноги виконують рух № 4.

3—4 такти. Дівчина з лівої, а хлопець з правої ноги виконують рух № 7, просуваючись в глибину сцени (*рис. 3*).

5—8 такти. Повторюються рухи 1—4 тактів.

Вихід другої дівчини

Повторюється музичний супровід № 2 (16 тактів).

1—6 такти. З третьої лівої куліси основним ходом (рух № 1) виходить друга дівчина (рис. 4).

7—8 такти. Друга дівчина виконує перед хлопцем рух № 2, сварячись на нього пальцем. Тим часом перша дівчина, зрозумівши своє положення, відходить до третьої правої куліси довільними кроками.

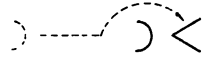

Рис. 4.

9—10 такти (музика уповільнюється).

Хлопець підходить до першої дівчини, вибачаючись перед нею, але вона відвертається від нього.

11—12 такти. Хлопець легенько стягує з її плечей хустинку.

13—16 такти. Хлопець прямує до другої дівчини, яка тим часом підійшла до першої лівої куліси, і дарує їй хустинку, запрошуючи на танець.

Танець хлопця та дівчат

Повторюється музичний супровід № 3 (16 тактів).

1—8 такти. Хлопець танцює з другою дівчиною, просуваючись по авансцені у напрямку перших правих куліс рухом № 7.

9—16 такти. Перша дівчина, підморгуючи другій, забирає в неї хлопця і продовжує з ним просуватись рухом № 7 (рис. 5).

Повторюється музичний супровід № 4 (16 тактів).

1—2 такти. Дівчата, що стали у глибині сцени, виконують перед хлопцем рух № 4. Перша дівчина стоїть праворуч від нього і виконує рух, починаючи його з лівої ноги, а друга дівчина стоїть ліворуч від нього і виконує рух з правої ноги. Хлопець в центрі виконує рух № 8, ледь просуваючись вперед.

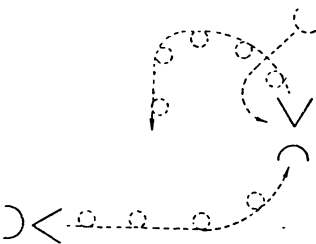

Рис. 5.

3—4 такти. Перша дівчина з правої, а друга з лівої ноги виконують рух № 6 (повороти на двох ногах з притупом). Хлопець повторює рухи 1—2 тактів, просуваючись назад (рис. 5).

5—8 такти. Повторюються рухи 1—4 тактів, але з других ніг.

9-й такт. Хлопець, тупнувши правою ногою, розкриває руки в сторони, мовляв, мир.

10-й такт. Перша дівчина сильно б'є по витягнутій правій долоні хлопця.

11-й такт. Друга дівчина сильно б'є по витягнутій лівій долоні хлопця.

12-й такт. Перша дівчина з правої, а друга з лівої ноги виконують рух № 10, відходячи від залицяльника.

13—14 такти. Хлопець довільними кроками підходить до першої дівчини і вибачається. Але вона навіть не повернулася до нього.

15—16 такти. Хлопець підходить до другої дівчини, вибачаючись перед нею. Дівчина у відповідь кинула йому в обличчя хустинку-подарунок.

Повторюється музичний супровід № 4 (8 тактів).

1—4 такти. Хлопець, підібравши хустинку, прямує довільними кроками до авансцени. Дівчата сходяться у глибині сцени і домовляються побити залицяльника.

5—8 такти. Хлопець продовжує йти до авансцени. До нього тихенько підкрадаються дівчата і на 8-й такт сильно штовхають його межі плечі. Хлопець низько присідає і закриває голову хустинкою.

Повторюється музичний супровід № 2 (16 тактів).

1—4 такти. Перша дівчина, яка стоїть праворуч від юнака, виконує рух № 11 і рух № 12, погрожуючи невдасі пальцем.

5—8 такти. Друга дівчина виконує рух № 13 і рух № 12, теж погрожуючи хлопцеві.

9—12 такти. Перша і друга дівчата виконують рух № 14, відходячи до правих і лівих куліс. Хлопець стежить за ними (рис. 6).

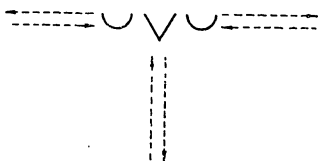

Рис. 6.

Рис. 7.

13—16 такти. Дівчата продовжують виконувати рух № 14. Хлопець галопом (рух № 15), починаючи його з правої ноги, прямує за першою дівчиною, та вона зникає за кулісами.

Повторюється музичний супровід № 2 (16 тактів).

1—4 такти. Хлопець галопом, починаючи його з лівої ноги, прямує по авансені до другої дівчини, але й та зникає за кулісами (рис. 7).

5—8 такти. Хлопець галопом повертається на авансцену.

9—12 такти. Хлопець щось пригадав, подивився на годинника. Ще одне побачення! Як би не запізнитись...

13—16 такти. Зрадільний залицяльник основним ходом (рух № 1) прямує у першу праву кулісу.

ОПИС РУХІВ

Рух № 1. Основний хід

Виконується на два такти.

Вихідне положення — шоста позиція ніг. Руки у хлопця на талії, у дівчат теж на талії або ж, округлені в ліктях, притримують спідничку.

На *загатк «і»* — піднятися на високі півпальці лівої ноги, одночасно праву ногу, випрямлену у коліні і підйомі, вивести вперед невисоко (30°) над підлогою.

1-й такт. На *«раз-і»* — широкий крок правою ногою вперед, каблук лівої ноги відділити від підлоги.

На *«два-і»* — широкий крок лівою ногою вперед, каблук правої ноги відділити від підлоги.

2-й такт. На *«раз-і»* — широкий крок правою ногою вперед, каблук лівої ноги відділити від підлоги.

На *«два-і»* — підстрибнути на правій нозі, ледь зігнувши її у коліні, одночасно ліву ногу, зігнуту у коліні, підвести позаду правої, торкаючись каблуком литки правої ноги.

Примітка. Кроки виконуються без стрибків. Під час виконання корпус повертається в ту сторону, з якої ноги робиться крок.

Рух № 2. Підскоки-кінцівки

Виконується на два такти.

Вихідне положення — перша позиція ніг.

1-й такт. На *«раз-і»* — підскочити невисоко вгору.

На *«два-і»* — пауза.

2-й такт. На *«раз-і»* — підскочити невисоко вгору.

На *«два-і»* — ще раз підскочити невисоко вгору.

Примітка. У танцях багатьох народів на закінчення серії рухів чи музичної фрази часто виконується той чи інший рух. У росіян — ціла низка ключів-відбоїв, в українців — вибиванці та присядки-кінцівки, у поляків, угорців — специфічні ключі.

Поданий вище рух є своєрідною кінцівкою у німецьких танцях. У 2-му такті виконавець може повертатись праворуч або ліворуч.

Рух № 3. Крок з приставкою

Виконується на два такти.

Вихідне положення — перша позиція ніг.

1-й такт. На *«раз-і»* — крок правою ногою вправо на всю ступню.

На *«два-і»* — крок лівою ногою вправо, ставлячи її поруч з правою у першу позицію.

2-й такт. На *«раз-і»* — звести вгору плечі.

На *«два-і»* — опустити плечі у вихідне положення.

Так само рух виконується вліво.

Рух № 4. Винос ноги навхрест

Виконується на один такт. Музичний розмір — $\frac{3}{4}$.

Вихідне положення — шоста позиція ніг.

На *затакт «і»* — ледь відділити від підлоги ліву ногу і відвести її вліво.

На *«раз»* — опускаючись на ліву ногу, вивести праву ногу, вільну у коліні і підйомі, вліво навхрест лівої ноги.

На *«два-три»* — відокремивши каблук лівої ноги від підлоги, підняти її на низькі півпальці.

Одночасно, продовжуючи виводити праву ногу вліво, підняти її на 30° над підлогою.

Так само рух виконується з другої ноги.

Рух № 5. Крок-відтяжка

Виконується на один такт. Музичний розмір — $\frac{3}{4}$.

Вихідне положення — перша позиція ніг.

На *затакт «і»* — ледь відділити від підлоги праву ногу.

На *«раз»* — широкий крок правою ногою вправо, одночасно ліву ногу, не відокремлюючи від підлоги, випрямити у коліні та підйомі.

На *«два-три»* — ледь зігнути у коліні праву ногу, одночасно ковзним рухом підтягнути до неї ліву ногу, поставивши її поруч з правою у першу позицію.

Так само рух виконується вліво.

Рух № 6. Повороти на двох ногах з подвійним притупом

Виконується на два такти. Музичний розмір — $\frac{3}{4}$.

Вихідне положення — шоста позиція ніг.

На *затакт «і»* — невисоко підняти над підлогою ліву ногу.

1-й такт. На *«раз»* — невеликий крок правою ногою вправо, вага корпусу переноситься на праву ногу. Одночасно зробити півоберта корпусом вправо, ліву ногу трохи підняти.

На *«два»* — продовжуючи поворот корпусу, зробити невеликий крок на ліву ногу, праву трохи підняти.

На *«три»* — закінчуючи повний поворот, знову переступити на праву ногу, ліву трохи підняти.

2-й такт. На *«раз»* — сильний притуп всією ступнею лівої ноги по підлозі, праву ногу невисоко підняти вгору.

На *«два»* — сильний притуп всією ступнею правої ноги по підлозі, поставивши її поруч з лівою у шосту позицію.

На *«три»* — пауза.

Так само рух виконується вліво.

Рух № 7. Вальсоподібні повороти

Виконується на два такти.

Вихідне положення — третя позиція ніг, права нога попереду. Руки хлопця на талії дівчини, руки дівчини — на плечах у хлопця.

1-й т а к т. Перша половина повороту.

На «раз» — ковзний крок правою ногою вперед-вправо за лінією руху.

На «два» — ковзний поворот лівою ногою в тому ж напрямі і, піднімаючись на півпальці, повернутись на півповороту вправо.

На «три» — опуститись з півпальців на всю ступню в третю позицію, права нога попереду, і злегка присісти.

2-й т а к т. Друга половина повороту.

На «раз» — ковзний крок правою ногою вперед-вправо за лінією руху.

На «два» — підтягнути праву ногу до лівої в третю позицію назад і, підіймаючись на півпальці обох ніг, повернутись на півповороту вправо, виводячи праву ногу вперед у третю позицію.

На «три» — опуститись з півпальців на всю ступню в третю позицію і злегка присісти.

Примітка. При виконанні поворотів всі кроки робляться невеликими, ступаючи з носка. У дівчат (без партнера) руки, округлені у ліктях, кладуться на спідничку.

Рух № 8. Потрійний крок з притупами

Виконується на один такт. Музичний розмір — $\frac{3}{4}$.

Вихідне положення — перша позиція ніг.

На *затакт «і»* — ледь присісти, зігнувши ноги в колінах.

На «раз» — підіймаючись з присідання, зробити невеликий крок вперед на всю ступню правою ногою, сильно притупивши по підлозі.

На «два» — невеликий крок лівою ногою вперед.

На «три» — невеликий крок правою ногою вперед.

Так само рух виконується з лівої ноги.

Рух № 9. Крутка на одній нозі

Виконується на один такт. Музичний розмір — $\frac{3}{4}$.

Вихідне положення — третя позиція ніг, права нога попереду.

На *затакт «і»* — поставити праву ногу, випрямлену у коліні і підйомі, на носок поперед себе.

На «раз» — крок правою ногою вправо (за ходом годинникової стрілки) на високі півпальці, коліно випрямлене.

На «два» — повертаючись вправо на правій нозі, притиснути зігнути в коліні ліву ногу позаду до правої ноги у виворітному положенні (коліно відведене вліво, ступня на рівні кісточки правої ноги, підйом випрямлений).

На «три» — закінчуючи повний оберт на 360°, перескочити на ліву ногу, праву, випрямлену у коліні і підйомі, невисоко підняти над підлогою.

Рух № 10. Крутка з перескакуванням з ноги на ногу

Вихідне положення — шоста позиція ніг, друга позиція рук.

На *затакт «і»* — відокремити від підлоги праву ногу.

На *«раз-і»* — перескочити на праву ногу вправо на 180°, зігнувши її в коліні. Ліву ногу зігнути в коліні і підвести коліном до коліна правої ноги. Ному від коліна відвести якомога далі, вліво, підйом вільний.

На *«два-і»* — перескочити на ліву ногу вправо на 180°, зігнувши її в коліні, і закінчити повний оберт. Праву ногу зігнути в коліні і підвести коліном до коліна лівої ноги. Ному від коліна до стопи відвести якомога далі вправо, підйом вільний.

Рух № 11. Стрибок на каблучки

Виконується на два такти.

Вихідне положення — шоста позиція ніг. Руки на талії.

На *затакт «і»* — ледь присісти, зігнувши ноги в колінах.

1-й такт. На *«раз-і»* — зігнувши корпус у талії, різко розправити ноги у колінах і скочити трохи вперед на каблучки обох ніг. Руки схрестити перед собою, голову нагнути до рук.

На *«два-і»* — різко розправивши корпус, зіскочити, зігнувши ноги у колінах, на повні ступні обох ніг, руки енергійно відкрити в сторони трохи нижче другої позиції.

2-й такт. На *«раз-і»* — підстрибнути на правій нозі, випрямивши її у коліні, ліву невисоко підняти над підлогою.

На *«два-і»* — опустити на підлогу з притупом на всю ступню ліву ногу, одночасно руки перевести на талію, пальці рук стиснути в кулачки.

Рух № 12. Типу балансе

Вихідне положення — шоста позиція ніг.

На *затакт «і»* — відділити від підлоги праву ногу.

На *«раз»* — невеликий крок-стрибок на праву ногу вправо, злегка присідаючи на ній, і одночасно наблизити ліву ногу до правої.

На «і» — опуститись на ліву ногу і відділити від підлоги праву.
На «два» — переступити на праву ногу і відділити від підлоги ліву ногу.

Так само рух виконується з лівої ноги.

Рух № 13. Підквівка з притупами

Виконується на два такти.

Вихідне положення — шоста позиція ніг. Руки стиснуті в кулачках на талії.

На *затакт* «і» — відділити від підлоги ліву ногу.

1-й т а к т. На «раз» — перескочити вліво на всю ступню лівої ноги.

На «і» — тупнути всією ступнею правої ноги, поставивши її поряд з лівою у шосту позицію.

На «два» — перескочити вправо на всю ступню правої ноги, ліву відокремити від підлоги.

На «і» — тупнути всією ступнею лівої ноги, поставивши її поряд з правою у шосту позицію.

2-й т а к т. На «раз» — підстрибнути на правій нозі, ліву ногу, зігнувши в коліні, невисоко підняти над підлогою.

На «і» — випрямляючи у коліні і опускаючи ліву ногу на підлогу, ударити каблуком і зразу ж всією ступнею по підлозі.

На «два» — тупнути всією ступнею правої ноги, поставивши її поруч з лівою у шосту позицію.

На «і» — пауза.

Рух № 14. Невеликі стрибки на обидві ноги

Вихідне положення — шоста позиція ніг. Руки стиснуті в кулачках на талії.

На «раз» — невеликий стрибок на півпальцях обох ніг.

На «і» — повторити рух, що виконувався на «раз».

На «два» — підстрибнути, присідаючи на лівій нозі, одночасно праву ногу, зігнуту в коліні, відвести вправо-назад. Коліна правої і лівої ніг з'єднані.

На «і» — із стрибка стати у шосту позицію.

Так само рух виконується вліво.

Рух № 15. Галоп

Вихідне положення — шоста позиція ніг.

На «раз» — боковий ковзний крок правою ногою вправо на низьких півпальцях, коліно трохи зігнуте.

На «і» — ковзаючи лівою ногою по підлозі, підтягнути її на півпальцях до правої у шосту позицію, ніби підбиваючи праву ногу. Праву ногу трохи підняти і відразу відвести вправо.

На «два» — крок вправо на півпальці правої ноги, як на «раз».

На «і» — підтягнути ліву ногу до правої, праву відвести вправо.

Рух повторюється, виконавець просувається вправо стрімко, легко.

Так само рух виконується вліво.

Постановка і запис танцю
заслуженого артиста УРСР *К. Василенка*

НІМЕЦЬКИЙ ЖАРТІВЛИВИЙ ТАНЕЦЬ

Музика народна

Перекладення для баяна *В. Таловирі*

Помірно

The musical score is written for a bayan in 2/4 time, key of D major. It consists of three systems of music. The first system begins with a first ending bracket labeled 'I' and a dynamic marking of *mf*. The second system has a dynamic marking of *f*. The third system includes fingering numbers (6, 7) and a 'tr' (trill) marking. The score is written for a bayan, with a treble clef and a key signature of one sharp (F#).

[2]

First system of a piano score. The right hand features a melodic line with a grace note and a fermata. The left hand has a bass line with a grace note and a fermata. Dynamics include *mf* and *f*. Chord symbols 'Б' are present.

Second system of a piano score. The right hand continues the melodic line with a fermata. The left hand has a bass line with a fermata. Dynamics include *mf* and *f*. Chord symbols 'Б' are present.

Third system of a piano score. The right hand continues the melodic line with a fermata. The left hand has a bass line with a fermata. Chord symbols 'Б' are present.

[3]

Fourth system of a piano score, marked with a circled '3'. The right hand features a melodic line with a grace note and a fermata. The left hand has a bass line with a grace note and a fermata. Dynamics include *f*. Chord symbols 'Б' and 'М' are present.

Fifth system of a piano score. The right hand continues the melodic line with a grace note and a fermata. The left hand has a bass line with a grace note and a fermata. Dynamics include *f*. Chord symbols 'Б' and 'М' are present.

Sixth system of a piano score. The right hand continues the melodic line with a grace note and a fermata. The left hand has a bass line with a grace note and a fermata. Dynamics include *mf*. Chord symbols 'М' and '7' are present.

First system of a musical score in G major (one sharp). The right hand plays a melodic line with eighth notes and quarter notes. The left hand provides harmonic support with chords and single notes. Chord symbols 'Б' and 'М' are present. A dynamic marking of *f* is shown. A fermata is placed over a measure in the right hand.

Second system of the musical score. It begins with a measure marked with a circled '4'. The right hand continues with chords and eighth notes. The left hand features a bass line with a '7' fingering. A dynamic marking of *f* is present.

Third system of the musical score, concluding with a double bar line. The right hand has a melodic line with eighth notes and chords. The left hand has a bass line with chords and a '7' fingering. Dynamic markings of *f* are present. First and second endings are indicated by brackets labeled '1' and '2' above the right hand.

Здалеку спочатку тихо, а потім, ніби наближаючись, все голосніше й голосніше чути мелодію, яку співають дівчата і хлопці. Вони йдуть трохи урочисто і поважно, зачаровані музикою.

Але ось молодь, утворивши широке півколо, починає танець.

Узявшись попід руки, пари плавно танцюють одна перед одною. Вони виконують тірольські притупи, і дівчата злітають уверх, наче різнокольорові метелики.

Танцюючи змагаються у граціозності й красі рухів, а потім яскравим блискучим колом кружляють тірольським вальсом пара за парою.

Раптовий поворот дівчат — і, піднявши з'єднані руки за голову, танцюючи, завзято і весело поглядаючи одне на одного, кружляють у парах.

Зібравшись тісним колом, дівчата вирішують показати хлопцям, як треба танцювати. Ті також не залишаються у боргу і демонструють свою майстерність.

І знову всі стрімко рухаються у танці. Одна фігура змінює другу, чаруючи красою і статечністю малюнка і в той же час приваблюючи природною веселістю і завзяттям виконавців.

Загальною широкою лінією йдуть учасники, співаючи мелодію танцю і, розділившись на дві лінії, роблять глибокий уклін, дякуючи одне одному за танець.

Широкі плавні рухи весь час чергуються з легким бігом, своєрідними притупами і стрибками, які надають танцю особливої чарівності й граціозності. Відсутність технічно складних танцювальних рухів, простота й виразність малюнка дають можливість поставити його у колективі з середньою підготовкою. Необхідність оволодіння дещо «класичною манерою» виконання допоможе танцюристам опрацювати широкий жест і відчуття пози — якості дуже важливі для кожної постановки.

Запис танцю розраховано на дванадцять виконавців: 6 хлопців і 6 дівчат.

Музика народна, складається з чотирьох частин.

Костюми виконавців. На голові у дівчини капор, стрічки якого зав'язані ззаду бантом. Поля капора широкі, 12—15 см, плісировані. Поверх білої кофти з пишними короткими рукавчиками одягнений червоний оксамитовий корсаж з шнуровкою спереду.

Яскраво-смугаста широка спідниця, поверх якої пов'язується білий фартух, облямований мереживом, довершує костюм дівчини. Туфлі бежеві або коричневі на низькому каблучку.

У хлопців на голові капелюх чорного або зеленого кольору, прикрашений пір'їнами чи квіткою. Білосніжна сорочка з відкладним комірцем і короткими рукавами. На шиї зав'язується яскрава краватка, кінці якої заховані за пояс штанів. Короткі штани, панчохи-гольф і туфлі на низькому каблучку закінчують костюм хлопця.

ОПИС ТАНЦЮ

Виконується музичний вступ (16 тактів).

1—8 такти. Дівчата за кулісами не дуже голосно наспівують мелодію танцю*.

9—16 такти. Дівчата голосно співають мелодію 9—16 тактів.

Перша фігура (16 тактів)

Виконується музичний супровід № 1.

1—6 такти. Узявшись попід руки, з третіх правої і лівої куліс виходять (крок на один такт) дівчата назустріч одна одній. Вони просуваються, як показано на *рис. 1*.

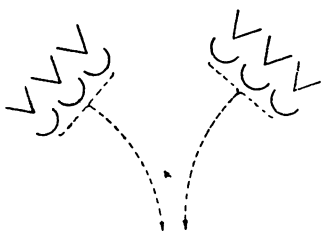

Рис. 1.

7—8 такти. Дівчата, взявшись попід руки, утворюють одну загальну лінію.

Одночасно хлопці йдуть за дівчатами на відстані двох кроків, теж узявшись попід руки.

9—12 такти. Обидві лінії танцюючих ідуть (крок на один такт) до першого плану сцени.

Дівчата на рахунок «два» 12-го такту нахиляють корпус вперед, а хлопці беруть дівчат свої пари за талію.

13—16 такти. Пари, не міняючи положення, відбігають назад (крок на чверть такту), утворюючи велике півколо.

* Дівчата співають у тірольській манері. Якщо у виконавиць це не виходить, то просто програється музичний вступ.

На кінець 16-го такту танцюючі кожної пари беруть одне одного під ліві руки. Праву руку хлопці кладуть собі на пояс, а дівчата притримують правою рукою плаття (рис. 2).

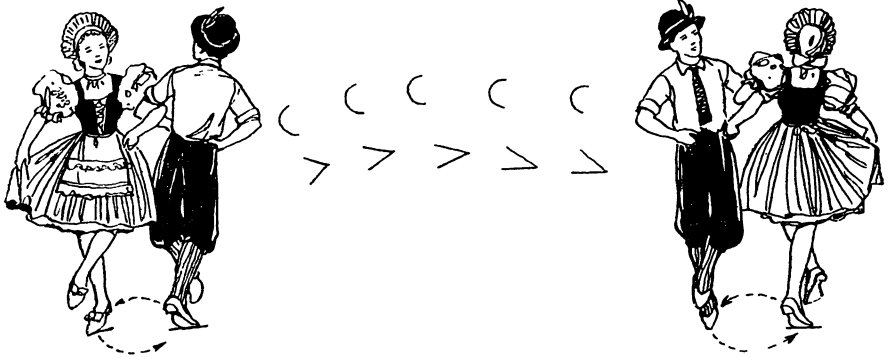

Рис. 2.

Друга фігура (16 тактів)

Виконується музичний супровід № 2.

1—4 такти. Танцюючі у парах виконують підскок з переступанням (рух № 1). Наприкінці 4-го такту хлопці обережно беруть дівчат обома руками за талію, а дівчата плавно і легко кладуть обидві руки хлопцям на плечі.

5—6 такти. Не змінюючи попереднього положення рук, танцюючі жваво виконують тірольський притуп (рух № 2).

7—8 такти. Усі дружно виконують стрибок з напівоборотом (рух № 3).

9—14 такти. Повторюються рухи 1—6 тактів.

Рис. 3.

15—16 такти. На рахунок «раз» 15-го такту дівчата одночасно високо підстрибують уверх, підібгавши ноги, а хлопці допомагають їм зробити високий стрибок (рис. 3). На рахунок «раз» 16-го такту хлопці плавно спускають дівчат з високого стрибка на обидві ноги за шостою позицією. Утворюється вихідне положення для початку третьої фігури.

Третя фігура (16 тактів)

Виконується музичний супровід № 3.

1—4 такти. Зберігаючи положення рук у парі (хлопець підтримує дівчину за талію, а дівчина кладе обидві руки на плечі хлопця), танцюючи стрімко вальсують по колу за ходом годинникової стрілки, виконуючи два повороти вальса (рух № 4) вправо у парі. Наприкінці 4-го такту танцюючі кладуть руки собі на пояс.

5—8 такти. Танцюючі, просуваючись у тому ж напрямку, виконують кожний окремо тірольський вальс (рух № 5), повертаючись: дівчата — вліво, а хлопці — вправо. На кінець 8-го такту хлопці знову беруть обома руками дівчину своєї пари за талію, а дівчина кладе руки йому на плечі.

Рис. 4.

Рис. 5.

9—14 такти. Повторивши повністю рухи 1—6 тактів, танцюючі зупиняються обличчям одне до одного.

Примітка. Виконуючи рухи 1—12 тактів, кожна пара обходить повне коло і на 13—14 такти всі знову створюють півколо (рис. 4).

15—16 такти. Танцюючі виконують переворот у парі (рух № 6) і стають лівими плечима одне до одного (рис. 5).

Четверта фігура (16 тактів)

Виконується музичний супровід № 4.

1—4 такти. Пари, виконуючи крок з підніманням ноги (рух № 7), кружляють на місці, роблячи один поворот вліво.

5—6 такти. Різко нахиливши корпус вперед, кожна пара танцюючих швидко легким бігом (рух № 8) здійснює два повороти вліво і на кінець 6-го такту випростовує корпус.

7—8 такти. Танцюючі виконують переворот у парі (рух № 6). Дівчата роблять півтора поворота вправо (див. кінець опису руху № 6), і виконавці стають правим плечем одне до одного.

9—16 такти. Танцюючі з другої ноги повністю повторюють рухи 1—8 тактів, виконуючи на місці три повороти вправо.

На 15—16 такти дівчина здійснює тільки три чверті повороту вліво і стає обличчям до хлопця.

На кінець 16-го такту танцюючі кожної пари з'єднують праві руки і піднімають їх уверх, а ліві — з'єднують на рівні пояса (рис. 6*).

П'ята фігура (16 тактів)

Виконується музичний супровід № 2.

1-й такт. Танцюючі у кожній парі на рахунок «раз» роблять крок правою ногою назустріч одне одному. Праві руки вони піднімають уверх, а ліві — опускають донизу (рис. 7). На рахунок «два-три» усі витримують паузу, зберігаючи позу.

Рис. 6.

Рис. 7.

2-й такт. Танцюючі кожної пари на рахунок «раз» роблять крок на ліву ногу одне від одного, корпус відхиляють назад, а руки опускають на рівень пояса (рис. 8). На рахунок «два-три» усі витримують паузу, зберігаючи позу.

3—4 такти. Повторюються рухи 1—2 тактів.

5-й такт. На рахунок «раз» танцюючі різко злегка присідають, приставляючи праву ногу до лівої, а на рахунок «два-три» — витримують паузу, зберігаючи позу і не підводячись з присідання.

6-й такт. Танцюючі присідають ще нижче (рис. 9).

* Правильне з'єднання рук див. на рис. 7.

7-й такт. Пари танцюючих на рахунок «раз» опускаються майже у повне присідання за шостою позицією, а на рахунок «два-три» різко підводяться з присідання, виконуючи стрибок.

8-й такт. На рахунок «раз» танцюючі кожної пари, не роз'єднуючи рук, опускаються з стрибка за шостою позицією.

Рис. 8.

Рис. 9.

9—12 такти. Повторюються рухи 1—4 тактів.

13—16 такти. Пари танцюючих, не роз'єднуючи рук, стрімко кружляють вліво на місці (крок на восьму такту) легким бігом (рух № 8), відхилившись одне від одного.

На кінець 16-го такту пари зупиняються так, що дівчина опиняється спиною до центра сцени.

Шоста фігура (16 тактів)

Виконується музичний супровід № 3.

1—4 такти. Дівчата, які стоять з лівого боку сцени, з лівої ноги вліво, а ті, що стоять на правому боці сцени, — з правої ноги вправо стрімко просуваються вальсом (рух № 4, рис. 10) до центра сцени, зупиняються до нього обличчям і, побравшись за руки, утворюють тісне коло.

Хлопці, починаючи з правої ноги, виконують похитування (рух № 9).

5-й такт. Дівчата різко присідають, обернувши голову до правого плеча, ніби змовляючись між собою.

6-й такт. Виконавці різко повертають голову до лівого плеча, продовжуючи змовлятися, і на рахунок «раз» підводяться з присідання.

7—8 такти. Дівчата, не роз'єднуючи рук, відбігають назад легким бігом (рух № 8), розширюючи коло.

На 5—8 такти хлопці, що стоять вздовж куліс, повертаються обличчям до задника сцени і, починаючи з правої ноги, йдуть кроком з підніманням ноги (рух № 7) на третій план сцени, де вишиковуються лінією обличчям до глядача (рис. 11).

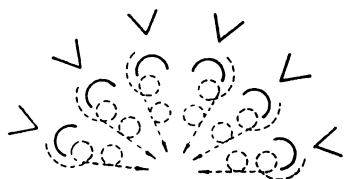

Рис. 10.

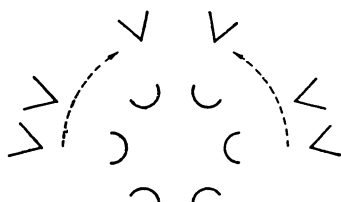

Рис. 11.

Хлопці, що стоять на третьому плані сцени, починаючи з правої ноги, виконують на місці крок з підніманням ноги (рух № 7).

9-й т а к т. Дівчата, тримаючись за руки, просуваються по колу проти ходу годинникової стрілки, виконуючи крок з підніманням ноги (рух № 7).

10-й т а к т. Дівчата легким бігом (рух № 8) просуваються по колу в тому ж напрямку.

11—12 т а к т и. Виконавці повторюють рухи 9—10 тактів.

13—14 т а к т и. Дівчата продовжують легкий біг (рух № 8).

Примітка. За 9—14 такти дівчата повинні обійти повне коло.

15-й т а к т. Дівчата виконують стрибок на обох ногах за шостою позицією, злегка присідаючи (напівприсідання).

16-й т а к т. Дівчата на рахунок «раз» чітко підводяться з напівприсідання.

Хлопці, із завзяттям поглядаючи на дівчат, виконують на 9—12 такти, починаючи з правої ноги, похитування (рух № 9); на 13—14 такти — тірольський притуп (рух № 2); на 15-й такт вони злегка присідають і на рахунок «два-три» роблять стрибок вверх; на 16-й такт на рахунок «раз» — опускаються з підскока за шостою позицією на обидві ноги, на високі півпальці, майже не згинаючи колін.

Сьома фігура (16 тактів)

Виконується музичний супровід № 4.

1—6 т а к т и. Дівчата, починаючи з правої ноги, похитуванням (рух № 9) відходять: три дівчини до лівих куліс, три — до правих.

Хлопці, зберігаючи лінію, на 1—4 такти йдуть кроком з підніманням ноги (рух № 7) на другий план сцени (рис. 12), а на 5—

6 такти біжать легким бігом (рух № 8) до дівчат своєї пари. На кінець 6-го такту танцюючі, що знаходяться біля лівих куліс, стають лівим плечем одне до одного, а ті, що біля правих куліс, — правим плечем одне до одного (рис. 13).

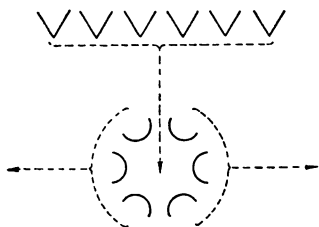

Рис. 12.

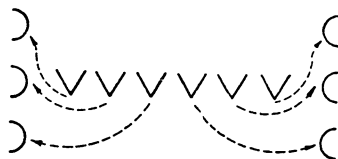

Рис. 13.

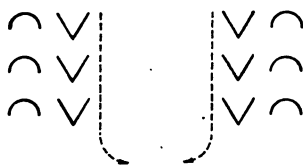

Рис. 14.

7—8 такти. Усі виконують стрибки з напівоборотом (рух № 3).

9—14 такти. Хлопці, повторюючи рухи 1—6 тактів, ідуть на третій план сцени і знову вишиковуються в лінію (рис. 14). Дівчата повторюють рухи 1—6 тактів — похитування (рух № 9).

15—16 такти. Усі виконують кінцівку з напівповоротом (рух № 10).

Восьма фігура (16 тактів)

Повторюється музичний супровід № 4.

1—4 такти. Хлопці, зберігаючи лінію, виконують стрибок з перескоком (рух № 11).

5—6 такти. Хлопці виконують тірольський притуп (рух № 2).

7—8 такти. Хлопці чітко виконують кінцівку з напівоборотом (рух № 10).

Одночасно дівчата, які знаходяться біля лівих куліс, виконують на 1—4 такти похитування (рух № 9), причому дівчина, що стоїть біля першої лівої куліси, і дівчина біля третьої правої куліси починають рух з правої ноги; дівчата біля третьої лівої куліси і біля першої правої починають рух з лівої ноги. Дівчина біля другої лівої куліси, починаючи з лівої ноги, виконує похитування вперед (рух № 9, див. кінцівку опису руху), а дівчина, що стоїть біля другої

правої куліси, починаючи з правої ноги, також виконує похитування вперед (рух № 9). Крайні дівчата поступово просуваються трохи вперед і на кінець 4-го такту повертаються до середніх дівчат свої трійки, утворюючи маленьке коло.

На 5—8 такти дівчата легким бігом (рух № 8) оббігають коло і знову стають на свої місця (рис. 15). Дівчата, які знаходяться біля лівих куліс, біжать у своєму колі за ходом годинникової стрілки, а біля правих куліс — проти неї.

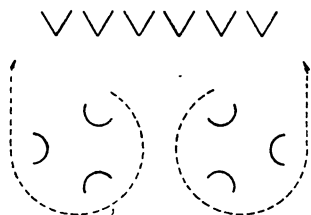

Рис. 15.

9—12 такти. Хлопці кроком з підніманням ноги (рух № 7) йдуть на другий план сцени. На кінець 12-го такту троє хлопців на лівому боці сцени і троє на правому беруться за руки і підносять їх угору. Дівчата повторюють рухи 1—4 тактів — похитування (рух № 9).

13—16 такти. Хлопці, троє до лівих куліс і троє — до правих, біжать легким бігом (рух № 8), а дівчата тим же рухом пробігають у них попід руками і прямують до третього плану сцени. На кінець 16-го такту дівчата повертаються ліворуч, обличчям до глядача, і беруть одна одну за талію.

Дев'ята фігура (16 тактів)

Виконується музичний супровід № 3.

1—8 такти. Дівчата, завзято поглядаючи на хлопців, виконують кроки з перескоками (рух № 12), просуваючись на другий план сцени.

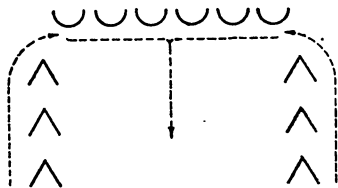

Рис. 16.

Рис. 17.

Хлопці йдуть кроком з підніманням ноги (рух № 7) вздовж куліс і стають позаду дівчат (рис. 16).

9—12 такти. Усі роблять чотири м'яких кроки вперед, ніби підкрадаючись (крок на один такт), причому хлопці наздоганяють дівчат, беруть їх за талію (рис. 17).

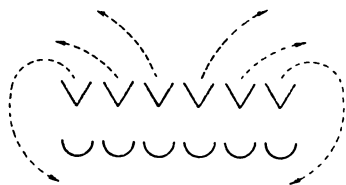

Рис. 18.

13—16 такти. Дрібно переступаючи з ноги на ногу (крок на восьму такту), танцюючі у парах відходять назад, утворюючи коло (рис. 18).

На кінець 16-го такту танцюючі беруться за руки — дівчата стають праворуч від хлопця своєї пари.

Десята фігура (16 тактів)

Виконується музичний супровід № 2.

1-й такт. Танцюючі кроком з підніманням ноги (рух № 7) йдуть по колу проти ходу годинникової стрілки.

2-й такт. Танцюючі легким бігом (рух № 8) просуваються у тому ж напрямку по колу.

3—4 такти. Повторюються рухи 1—2 тактів.

5—6 такти. Танцюючі продовжують бігти легким бігом (рух № 8) по колу проти ходу годинникової стрілки.

7—8 такти. Усі виконують стрибок з напівповоротом (рух № 3).

9—14 такти. Дівчина, яка знаходиться посередині третього плану сцени, відпускає руку хлопця, що іде попереду, і танцюючі, повторюючи рухи 1—6 тактів, стають на третьому плані сцени в одну лінію, обличчям до глядача.

15—16 такти. Усі дружно виконують кінцівку з напівповоротом (рух № 10).

Одинадцята фігура (16 тактів)

Виконується музичний супровід № 4.

1—8 такти. Узявшись попід руки, танцюючі, наспівуючи мелодію танцю, плавно йдуть (крок на один такт) на другий план сцени. На 8-й такт дівчата, виконуючи широкі кроки, виходять вперед.

9—14 такти. Хлопці йдуть (крок на один такт) один за одним до першої правої куліси (рис. 19).

15-й такт. Хлопці, повертаючись ліворуч, обличчям до дівчат, роблять крок правою ногою вправо і беруться правою рукою за поля кашелюха, а дівчата, повертаючись праворуч, обличчям до хлопців, ступають крок лівою ногою вліво (кінчиками пальців вони притримують плаття).

16-й такт. Хлопці приставляють ліву ногу до правої, знімають капелюх, піднімаючи його вправо-вверх, а голову нахиляють униз, вклоняючись дівчатам.

Рис. 19.

Рис. 20.

Дівчата приставляють праву ногу до лівої на низькій півпальці, злегка присідаючи, нахиляють голову вниз, відповідаючи на уклін хлопців (рис. 20).

ОПИС РУХІВ

Рух № 1. Підскок з переступанням

Виконується на чотири такти.

Вихідне положення — третя позиція ніг, права нога попереду. Права рука на талії.

1-й такт. На «раз» — переступити на праву ногу вперед-вправо.

На «два» — підняти вперед ліву ногу, трохи згинаючи її у коліні.

На «три» — м'яко підскочити на правій нозі.

2-й такт. На «раз» — починаючи напівоборот вліво, переступити на ліву ногу, приставляючи її до правої.

На «два» — пауза.

На «три» — закінчуючи напівоборот вліво, переступити на праву ногу.

3—4 такти. Повторити з другої ноги рухи 1—2 тактів (переступити на ліву ногу вперед-вліво, підняти вперед праву ногу і т. ін.).

Танцюючі виконують підскок з переступанням у парі, узявши одне одного під ліву руку. На 2-й такт вони роблять переступання, роз'єднуючи ліві руки, і, повертаючись вліво, стають правим плечем одне до одного і беруться попід праві руки.

Рух № 2. Тірольський притуп

Виконується на два такти.

Вихідне положення — шоста позиція ніг.

1-й т а к т. На «раз» — притупнути правою ногою поряд з лівою.

На «і» — притупнути лівою ногою поряд з правою.

На «два-і» — повторити рухи, що виконувались на «раз-і».

На «три» — притупнути правою ногою поряд з лівою. Ліву ногу злегка підняти.

На «і» — пауза.

2-й т а к т. Повторюються рухи 1-го такту, тільки з другої ноги.

Рух № 3. Стрибок з напівповоротом

Виконується на два такти.

Вихідне положення — шоста позиція ніг.

1-й т а к т. На «раз» — підскочити на обох ногах, виконуючи чверть повороту вліво.

На «два» — підскочити на обох ногах, виконуючи напівповорот вправо.

На «три» — пауза.

2-й т а к т. На «раз» — підскочити на обох ногах за шостою позицією.

На «два» — підскочити на обох ногах, виконуючи напівповорот вліво.

На «три» — пауза.

Під час стрибків ноги мають бути у шостій позиції.

Рух № 4. Вальс вправо

Виконується на два такти.

Вихідне положення — третя позиція ніг, права нога попереду.

1-й т а к т. На «раз» — починаючи напівповорот вправо, зробити крок правою ногою вперед-вправо.

На «два» — зробити крок лівою ногою у тому ж напрямку на високі півпальці, роблячи напівповорот вправо.

На «три» — ковзаючи носком по підлозі, приставити праву ногу до лівої у третю позицію вперед, опускаючись з напівпальців на всю ступню.

2-й т а к т. На «раз» — випрямляючи коліна, зробити крок лівою ногою вперед-вліво, починаючи напівповорот вправо.

На «два» — приставити праву ногу до лівої в третю позицію назад і, піднімаючись на півпальці обох ніг, зробити напівповорот вправо, виносячи праву ногу вперед.

На «три» — м'яко опуститися з півпальців на обидві ступні у третю позицію, права нога попереду.

Вальс вліво

Поворот вальсом вліво виконується так само, як і поворот вальсом вправо, але він виконується з другої ноги, починаючи крок з лівої ноги вперед-вліво і поворот вліво.

При розучуванні вальса доцільно прагнути, щоб на «раз» кожного такту танцюючі робили легкий ковзний крок, точно дотримуючись напрямку. Піднімаються на півпальці і роблять напівповорот так, щоб вага корпусу була у переважній більшості на лівій нозі (на «два» 2-го такту), а права нога тільки допомагала зробити напівповорот.

Усі рухи вальса виконуються дуже легко і злитно, як один безперервний ланцюжок рухів.

Поворот вальса у парі

Вальс вправо у парі*

Танцюючі стають обличчям одне до одного так, щоб підборіддя дівчини знаходилося навпроти правого плеча хлопця.

Хлопець бере дівчину обома руками за талію. Дівчина кладе руки йому на плечі.

1-й такт. На «раз-два-три» — хлопець, починаючи з правої ноги, виконує першу половину вальса вправо, переходячи на бік дівчини, а вона, починаючи з лівої ноги, виконує другу половину повороту, переходячи на бік хлопця.

Примітка. Дівчина на рахунок «раз» робить крок правою ногою між ступнями хлопця — це полегшить напівповорот.

2-й такт. На «раз-два-три» — тепер уже хлопець, як раніше дівчина, робить другу половину повороту вальса вправо, а дівчина — першу половину повороту вліво.

При виконанні вальса вправо кроки слід робити плавно, ковзаючи носком по підлозі і наступаючи з носка. Важливо м'яко з'єднувати всі рухи, щоб при підніманні на півпальці рух переходив у крок, а при опусканні з півпальців — у ледве помітне присідання.

Рух № 5. Тірольський вальс

Виконується на два такти.

Вихідне положення — третя позиція ніг, права нога попереду. Руки на поясі.

1-й такт. На «раз» — починаючи напівповорот вправо, зробити крок правою ногою вправо.

* У танці по колу він виконується за ходом годинникової стрілки.

На «два» — підняти вперед ліву ногу, злегка згинаючи її у коліні.

На «три» — підскочити на правій нозі, закінчуючи напівповорот вправо.

2-й т а к т. На «раз» — зробити крок лівою ногою вліво, починаючи напівповорот вправо.

На «два» — повертаючись вправо, зробити крок правою ногою у тому ж напрямку.

На «три» — приставити ліву ногу до правої у третю позицію, назад.

Примітка. Опис руху подається для хлопців, дівчата виконують його з другої ноги, роблячи повний поворот вліво і притримуючи кінчиками пальців плаття.

Рух № 6. Поворот у парі

Виконується на два такти.

Вихідне положення — хлопець і дівчина стають обличчям одне до одного. Хлопець лівою рукою бере праву руку дівчини, а правою рукою — ліву. Рука злегка зігнута у лікті, кисті на рівні плеча. Ноги танцюючих у першій позиції.

1-й т а к т. На «раз-два-три» — дівчина, починаючи з лівої ноги і переступаючи з ноги на ногу, робить три чверті повороту вліво і стає лівим плечем до хлопця. Одночасно танцюючі піднімають з'єднані руки вгору, і хлопець, не відпускаючи руки дівчини, заводить свою праву руку собі за голову, допомагаючи дівчині зробити поворот.

Дівчина, повертаючись, свою праву руку заводить собі за голову, також не відпускаючи лівої руки хлопця.

2-й т а к т. На «раз» — танцюючі роблять чіткий удар правою ногою об підлогу поряд з лівою, зупиняючись лівими плечима одне до одного.

На «два-три» — пауза.

Поворот у парі доцільно дуже добре вивчити окремо, оскільки він потребує засвоєння положення рук під час повороту дівчини.

Другим разом поворот у парі робиться з поворотом дівчини вправо. У цьому випадку дівчина повинна встигнути за три переступання зробити півтора повороту вправо. Цю технічну складність можна подолати, якщо хлопець буде допомагати дівчині під час повороту.

Спочатку поворот у парі краще засвоїти без музики, добре розібравшись у рухах рук. Потім його вчать під музику в повільному темпі і в міру засвоєння прискорюють темп до потрібного.

Рух № 7. Крок з підніманням ноги

Виконується на два такти.

Вихідне положення — третя позиція ніг, права нога попереду. 1-й т а к т. На «раз» — зробити крок правою ногою вперед.

На «два» — плавно підняти ліву ногу вперед, злегка згинаючи її у коліні. Коліно лівої ноги відведено вліво.

На «три» — підскочити вперед на правій нозі.

2-й т а к т. Повторюються рухи 1-го такту, але з другої ноги (крок лівою ногою вперед, підняти праву ногу і підскочити на лівій нозі).

Рух № 8. Легкий біг

Вихідне положення — шоста позиція ніг. Корпус нахилити вперед.

На «раз» — перескочити вперед на праву ногу. Ліву ногу підняти ззаду, різко зігнувши її у коліні.

На «два» — перескочити вперед на ліву ногу. Праву ногу підняти ззаду, різко зігнувши її у коліні.

На «три» — повторити рухи, що виконувались на «раз».

Легкий біг виконують стрімко, роблячи різкий кидок ноги від коліна назад.

Рух № 9. Похитування (балансе)

Виконується на два такти.

Вихідне положення — третя позиція ніг, права нога попереду. Руки на талії.

На *затакт «і»* — підводячись на півпальці лівої ноги, відвести праву ногу вправо, піднімаючи її над підлогою. Підйом і пальці правої ноги дуже витягнуті, коліно випростане.

1-й т а к т. На «раз-і» — зробити крок вправо на праву ногу, злегка присідаючи. Ліву ногу, згинаючи у коліні, підвести до правої, майже торкаючись п'ятою трохи нижче литки правої ноги. Коліно лівої ноги відвести вліво, підйом і пальці дуже витягнуті і відведені від правої ноги.

На «два-і» — переступити на високі півпальці лівої ноги ззаду, випростовуючи її у коліні. Праву ногу трохи підняти.

На «три» — м'яко переступити на всю ступню правої ноги. Ліву злегка підняти, згинаючи у коліні, як на «раз».

На «і» — повторити рухи затакту, відводячи ліву ногу вліво.

2-й т а к т. Повторюються рухи 1-го такту, але з другої ноги.

Рух № 10. Кінцівка з напівповоротом

Виконується на два такти.

Вихідне положення — шоста позиція ніг.

1-й т а к т. На «раз» — стрибнути за шостою позицією, роблячи чверть повороту вліво.

На «два» — пауза.

На «три» — стрибнути за шостою позицією, роблячи напівповорот вправо.

2-й т а к т. На «раз» — стрибнути за шостою позицією, роблячи чверть повороту вліво.

На «два-три» — пауза.

Кінцівка з напівповоротом виконується дуже чітко, на злегка зігнутих колінах і на дуже низьких півпальцях.

Рух № 11. Стрибок з перескоком

Виконується на чотири такти.

Вихідне положення — третя позиція ніг, права нога попереду.

На *загакт «і»* — злегка присісти і стрибнути невисоко вверх.

1-й т а к т. На «раз» — опуститися з невисокого стрибка у другу позицію.

На «два» — перескочити на праву ногу, повертаючись злегка вправо. Ліву ногу підняти, згинаючи коліно і відводячи його вліво. Ступні лівої ноги біля коліна правої.

На «три» — підскочити на правій нозі. Ліву ногу, випростовуючи в коліні, — витягнути вперед-вправо перед правою ногою.

2-й т а к т. На «раз» — перескочити вперед-вправо на ліву ногу. Корпус злегка нахилити вперед. Праву ногу, зігнувши трохи у коліні, злегка підняти ззаду.

На «два» — підскочити на лівій нозі.

На «три» — перескочити назад-вліво на праву ногу, випростовуючи корпус. Ліву пряму ногу підняти вперед-вправо.

3—4 т а к т. Повторюються рухи 1—2 тактів, але з другої ноги (стрибок за другою позицією, перескочити на ліву ногу, стрибок вперед-вліво на праву ногу і т. д.).

Рух № 12. Крок з перескоками

Виконується на вісім тактів.

Вихідне положення — третя позиція ніг, права нога попереду.

1-й т а к т. Зробити м'який ковзний крок правою ногою вперед-вправо.

2-й т а к т. Зробити той самий крок лівою ногою вперед-вправо перед правою ногою. Корпус нахилити трохи вперед, а голову повернути до правого плеча і подивитися на хлопців.

3-й такт. На «раз» — перескочити на праву ногу, приставляючи її до лівої ноги. Ліву пряму, з витягнутим підйомом, ногу підняти невисоко вперед. Корпус випростати, не змінюючи положення голови.

На «два» — перескочити на ліву ногу, приставляючи її до правої, а праву пряму, з витягнутим підйомом, ногу різко підняти невисоко вперед.

На «три» — знову перескочити на праву ногу, піднімаючи вперед пряму ліву ногу.

4-й такт. На «раз» — перескочити на ліву ногу, піднімаючи вперед праву.

На «два» — перескочити на праву ногу, піднімаючи вперед ліву.

На «три» — повернути голову вперед-вліво.

5—8 такт. Повторюються рухи 1—4 тактів, але з другої ноги.

Дівчата, виконуючи крок з переступаннями, під час перескоків із завзяттям, весело дивляться на хлопців, а два повільних кроки по діагоналі роблять, ніби підкрадаючись.

Композиція і постановка танцю *В. Свігинської*

Запис *Г. Настюкова*

ТИРОЛЬСЬКИЙ ТАНЕЦЬ

Музика народна, обробка *Т. Завалішиної*

Вступ
Темп вальса

Бани

Б

Б

7

7

7

7

Б

1 Танец

The first system of music for 'Танец' consists of two staves. The upper staff is in treble clef and contains a melody of eighth notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4. The lower staff is in bass clef and contains a bass line with chords. The first two measures have a bass note G3 and a chord of B4, C5, D5. The next two measures have a bass note G3 and a chord of B4, C5, D5, with a '7' above the chord. The final two measures have a bass note G3 and a chord of B4, C5, D5, with a '7' above the chord.

The second system of music for 'Танец' consists of two staves. The upper staff continues the melody from the first system. The lower staff continues the bass line. The first three measures have a bass note G3 and a chord of B4, C5, D5, with a '7' above the chord. The final measure has a bass note G3 and a chord of B4, C5, D5.

2

The third system of music for 'Танец' consists of two staves. The upper staff contains a melody of eighth notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4. The lower staff contains a bass line with chords. The first two measures have a bass note G3 and a chord of B4, C5, D5. The next two measures have a bass note G3 and a chord of B4, C5, D5, with a '7' above the chord.

The fourth system of music for 'Танец' consists of two staves. The upper staff contains a melody of eighth notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4. The lower staff contains a bass line with chords. The first two measures have a bass note G3 and a chord of B4, C5, D5. The next two measures have a bass note G3 and a chord of B4, C5, D5, with a '7' above the chord. The final measure has a bass note G3 and a chord of B4, C5, D5.

First system of musical notation. The right hand (treble clef) plays a melodic line with eighth and quarter notes. The left hand (bass clef) plays a bass line with chords. Chord symbols 'Б' and '7' are written above the bass line. The system consists of four measures.

Second system of musical notation. The right hand plays a series of chords in the first two measures, followed by a melodic phrase in the last two measures. The left hand plays a bass line with chords. Chord symbols 'Б' and '7' are written above the bass line. The system consists of four measures.

Third system of musical notation, starting with a measure number '3' in a box. The right hand plays a melodic line with eighth and quarter notes. The left hand plays a bass line with chords. Chord symbols '7', 'Б', and '7' are written above the bass line. The system consists of four measures.

Fourth system of musical notation. The right hand plays a melodic line with eighth and quarter notes. The left hand plays a bass line with chords. Chord symbols '7' and 'Б' are written above the bass line. The system consists of four measures.

Fifth system of musical notation. The right hand plays a melodic line with eighth and quarter notes. The left hand plays a bass line with chords. Chord symbols 'Б' and '7' are written above the bass line. The system consists of four measures.

First system of a musical score. The right hand (treble clef) plays a sequence of chords: C major, D minor, E minor, F major, G major, A minor, B major, and C major. The left hand (bass clef) plays a bass line with notes: C2, D2, E2, F2, G2, A2, B2, and C3. The letter 'Б' is written above the first and fifth measures of the bass line.

Second system of a musical score, starting with a box containing the number '4'. The right hand (treble clef) plays a sequence of chords: C major, D minor, E minor, F major, G major, A minor, B major, and C major. The left hand (bass clef) plays a bass line with notes: C2, D2, E2, F2, G2, A2, B2, and C3. The letter 'Б' is written above the first and second measures of the bass line, and the number '7' is written above the third, fourth, and fifth measures.

Third system of a musical score. The right hand (treble clef) plays a sequence of chords: C major, D minor, E minor, F major, G major, A minor, B major, and C major. The left hand (bass clef) plays a bass line with notes: C2, D2, E2, F2, G2, A2, B2, and C3. The letter 'Б' is written above the first and second measures of the bass line, and the number '7' is written above the third and fourth measures. The system is divided into two parts by a double bar line, with the first part labeled '1' and the second part labeled '2'. The second part ends with a double bar line and a fermata.

Цей танець створено на основі шотландських народних танців, виконаних на VI Всесвітньому фестивалі молоді та студентів 1957 року в Москві.

Музичний супровід становить три шотландські народні мелодії. Відповідно і танець побудовано тричастинним. Перша частина — легка, граціозна, помірно швидка. Друга — урочиста, спокійна, уповільнена. Третя частина — стрімка, окрилена.

У танці 9 фігур-перебудов.

Виконується він стримано, навіть дещо чопорно, проте водночас м'яко і граціозно. Партнери взаємно уважні, пікреслюючи це поворотом корпусу, позою.

Танцювальні рухи виконуються з дотриманням виворітності (за третьою позицією) на високих півпальцях, дуже легко (п'яти лише інколи торкаються підлоги). Стрибки — легкі, пружні, опускання здійснюються без поштовхів.

Виконують танець четверо хлопців і четверо дівчат, які танцюють головним чином парами.

Композиція нескладна. Основне положення пар — квадрат (чотири кути).

Урочистий фінал танцю. Виконавці лінією наближаються до глядачів і вклоняються.

Костюми виконавців. На дівчині біле плаття з легкого шовку. Ліф гладенький, з невеличким вирізом, спідниця складкою (кожна — в 3 см), рукав короткий, пишний, ліхтариком. Через ліве плече перекинута драпірований у складку шарф. Кінці шарфа закріплено на правому боці біля талії великою пряжкою чи брошкою. Шарф з шовку, важчого за шовк плаття, розписаний широкими клітинами. Клітини можуть бути чорні, білі, червоні. На ногах у дівчини — чорні туфельки «лодочки» на низенькому підборі і з бантом. Вузькі чорні стрічки туфель переплетено на носі вище стопи і зав'язано біля кісточки маленьким бантом.

Волосся гладенько зачесано, причепурено квіткою або схоплено білою стрічкою круг зачіски.

Костюм хлопця складається з короткого, до талії, мундира темно-зеленого сукна (замінник — піонерське сукно) з розведеними полами та двома розрізними фалдами ззаду. Борти мундира прикрашено великими блискучими гудзиками. Фалди також оздоблено ними: чотирма гудзиками вздовж талії й ще трьома-чотирма — по боках фалд, донизу. Мундир шиється на підкладці, по бортах і під фалдами прокладений шовк. Рукав гладенький, вузький обшлаг оздоблено мереживною оборкою та двома великими гудзиками.

Мереживну манишку міцно накрохмалено. Коротка спідничка — оксамитна чи вовняна, крупнокартата. Спереду спідничка гладенька, по боках — складкою, на 3—5 см кожна. Барвистість спіднички — в тон шарфів, припасованому на лівому плечі та задрапірованому в крупну складку. Кінці шарфа вільно спадають на спині. На талії хлопця — широкий шкіряний пояс, що застібається на спині під мундиром. Спереду висить шкіряна (чи шкірімітова або суконна під колір шкіри) сумка. Її оздоблено хутром, гудзиками та шовковими китицями. На ногах — панчохи-гольф до колін та чорні туфлі без каблуків — «лодочки» — з бантом. Зверху панчіх одягається манжет з того ж матеріалу, що й спідничка.

На голові берет з того ж сукна, що й мундир, оздоблений посередині помпоном яскраво-червоного шовку.

ОПИС ТАНЦЮ

Перед початком танцю виконавці стоять у першій лівій кулісі пара за парою, обличчям у напрямі руху.

Хлопець у кожній парі правою рукою тримає кисть лівої руки дівчини. З'єднані руки танцюючі витягують і проводять вперед, кисті знаходяться трохи нижче рівня пояса. Ліву руку хлопець опускає вздовж корпусу, долонею назад, зібраними в кулак пальцями притримує мереживо манжета. Дівчина опускає праву руку вниз, пальці — великий, вказівний та середній — притримують плаття на рівні кисті. Партнери стоять у третій позиції, трохи повернувшись одне до одного, у хлопця ліва нога попереду, у дівчини — права. Корпус випрямлений, підборіддя підведене. Таке положення партнерів у парі — основне в цьому танці.

Програється музичний вступ (9 тактів).

Танцюючі залишаються за кулісами.

Виконується музичний супровід № 1, музичний розмір — $\frac{2}{4}$, темп — помірний.

Перша фігура. Вихід (16 тактів)

1—15 такти. Танцюючі, виконуючи повднання 1-го та 2-го ходів (рухи № 1 і № 2), попарно виходять з першої лівої куліси і просуваються по колу проти ходу годинникової стрілки (рис. 1).

Рис. 1.

Обійшовши повне коло, пари спиняються по кутках сцени, утворивши квадрат, роз'єднують руки і повертаються обличчям одна до одної. При цьому вони опускають руки і приймають основне положення для танцюючих не в парі, тобто хлопець обома рука-

Рис. 2.

Рис. 3.

ми притримує мереживо манжет, а дівчина обома руками підтримує своє плаття (рис. 2).

16-й такт. Хлопець і дівчина кожної пари здійснюють уклін (рух № 3) одне одному (рис. 3).

Друга фігура (8 тактів)

1—2 такти. У кожній парі хлопець і дівчина, починаючи з правої ноги і просуваючись вправо, виконують просування вбік (рух № 4), віддаляючись одне від одного.

3—4 такти. Танцюючи виконують шотландський ключ (рух № 4, 6).

5—8 такти. Хлопець і дівчина, починаючи з лівої ноги і просуваючись вліво, повторюють рухи 1—4 тактів і повертаються на свої місця, далі трохи повертаються направо — лівим плечем одне до одного, голову повертають до лівого плеча.

Третя фігура (8 тактів)

1—2 такти. У кожній парі хлопець і дівчина, починаючи з правої ноги, виконують чотири ковзних кроки вперед і, посуваючись по діагоналі одне від одного, міняються місцями. При цьому дівчина проходить попереду хлопця (рис. 4).

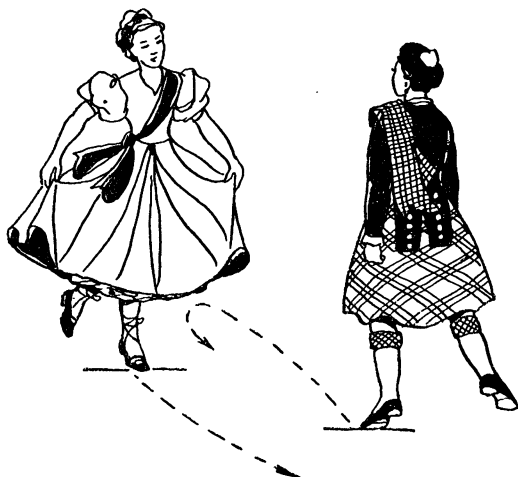

Рис. 4.

3—4 такти. Танцюючи виконують (правою ногою) першу заноску (рух № 5). При цьому на рахунок «раз» 3-го такту вони повертаються на лівій нозі на півповороту наліво (обличчям одне до одного), далі виконують заноску (правою ногою назад-вперед) і на рахунок «два» 4-го такту, опускаючи витягнуту праву ногу перед собою на носок, трохи нахиляють корпус вперед (до ноги) і повертають голову до правого плеча. Дівчина робить цей рух ко-

кетливо, м'яко, хлопець — стриманіше, з меншим нахилом корпусу.

5—8 такти. Танцюючі (починаючи з правої ноги) повторюють рухи 1—4 тактів, повертаючись на свої попередні місця. Тепер хлопець проходить перед дівчиною.

Четверта фігура (16 тактів)

У кожній парі танцюючі піднімають і з'єднують праві руки і повертають голову до правого плеча. Дівчина лівою рукою притримує плаття. Хлопець згинає ліву руку і опускає тильну частину долоні на крижі (рис. 5).

1—2 такти. Танцюючі, починаючи з правої ноги, виконують чотири ковзних кроки вперед, просуваючись по невеликому колу за ходом годинникової стрілки.

3—4 такти. Не роз'єднуючи рук, танцюючі виконують шотландський ключ, починаючи з правої ноги. При цьому дівчина злегка повертає голову то вправо, то вліво.

5—12 такти. Продовжуючи рухатися по невеличкому колу (за ходом годинникової стрілки), партнери ще двічі виконують рухи 1—4 тактів і, повернувшись на свої попередні місця, роз'єднують руки і опускають їх в основне положення.

13—14 такти. Хлопець і дівчина кожної пари, здійснюючи чотири легкі кроки на півпальцях, обходять одне одного спочатку повз праве плече, а потім повз ліве і повертаються на свої місця (до за до).

15—16 такти. У кожній парі хлопець подає дівчині праву руку, а дівчина також подає праву. Обидва піднімають з'єднані руки над головою дівчини. Хлопець залишається на місці, дівчина, легко переступаючи з ноги на ногу на півпальцях (на кожному чверть такту), повертається під з'єднаними руками направо.

Наприкінці 16-го такту всі пари, не роз'єднуючи рук, опускають їх і повертаються спиною до глядача.

Рис. 5.

П'ята фігура (16 тактів)

1—7 такти. Високо підвівши голови і набравши молодцюватості, танцюючи, починаючи з правої ноги, легкими невеликими кроками на півпальцях пара за парою урочисто виступають впе-

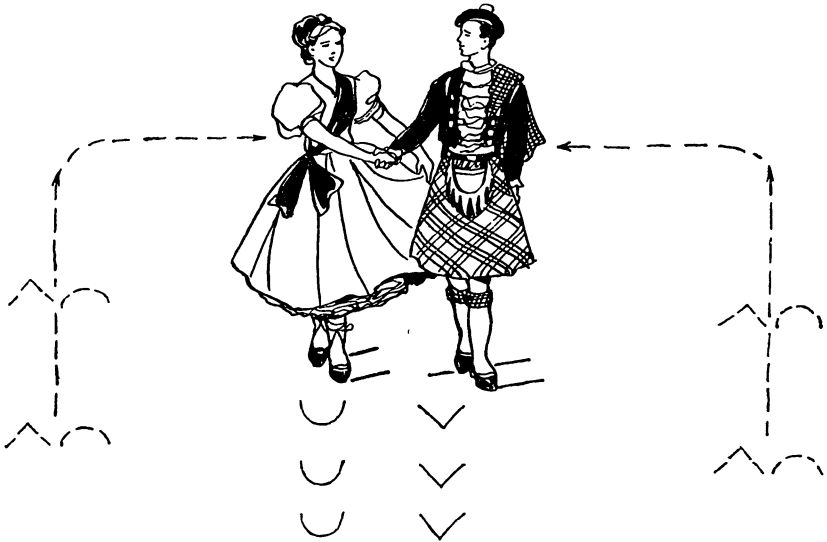

Рис. 6.

ред, в центрі заднього плану сцени вони зустрічаються і, рухаючись по центральній лінії сцени, пара за парою, по черзі, утворюють колону (обличчям до глядача, рис. 6).

Рис. 7.

Закінчуючи рух, танцюючи кожної пари роз'єднують руки, опускають їх у основне положення і повертаються обличчям одне до одного. Таким чином утворюються лінія дівчат і лінія хлопців.

8-й такт. Танцюючі здійснюють уклін одне одному, починаючи його з невеликого кроку правою ногою вправо. Закінчивши уклін (обличчям до глядача), дівчата роблять чверть повороту направо, а хлопці — наліво.

9—16 такти. Дівчата легкими кроками на півпальцях, рухаючись одна за одною в потилицю, проходять на лівий бік сцени, а хлопці так само проходять на правий бік сцени (рис. 7). Наприкінці руху всі повертаються обличчям до центральної лінії сцени.

Шоста фігура (16 тактів)

1—2 такти. Дівчата, починаючи з правої ноги, виконують три ковзних кроки вперед, просуваючись обличчям до глядача. Кожна дівчина виступає по своїй діагоналі від лівих куліс до авансцени (рис. 7, а). При цьому дівчата повертають голову до правого плеча, притримуючи плаття обома руками і трохи відхиливши назад корпус. На рахунок «два» 2-го такту, зберігаючи прийняте положення, вони проводять праву ногу вперед (на носок) і злегка нахилиють корпус вперед — до витягнутої правої ноги.

3—4 такти. Починаючи з правої ноги, дівчата виконують три ковзних кроки назад, повертаючись по тих же діагональних лініях до лівих куліс. На рахунок «два» 4-го такту дівчата, обводячи носком витягнутої лівої ноги півколо по підлозі, повертаються на правій нозі на півповороту наліво. Опинившись майже спиною до глядача, виконавці приставляють ліву ногу до правої у третю позицію. При цьому вони ледь відхилиють корпус і голову повертають наліво.

5—6 такти. Дівчата, починаючи з правої ноги, повторюють рухи 1—2 тактів, рухаючись спиною до глядача. Кожна з дівчат виступає по своїй діагоналі від лівих куліс до заднього плану сцени.

7—8 такти. Дівчата, починаючи з лівої ноги, повторюють рухи 3—4 тактів, повертаючись по тих же діагональних лініях до лівих куліс. На рахунок «два» 8-го такту, обводячи носком витягнутої правої ноги півколо по підлозі, вони повертаються на півповороту направо, знову обличчям до глядача (ноги у третій позиції, ліва нога попереду).

9—12 такти. Зберігаючи прийняте положення, але повернувши голову до лівого плеча, всі дівчата з лівої ноги роблять ковзні кроки. Кожна йде по своїй прямій лінії до хлопців, які знаходяться на правому боці сцени (рис. 8). Наблизившись до них, дівчата на рахунок «два» 12-го такту проводять витягнуту праву ногу

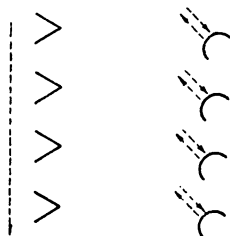

Рис. 7, а.

вправо (навхрест перед лівою ногою) і, нахиливши корпус вправо, кокетливо позирають на хлопців (рис. 9).

Протягом 1—12 тактів хлопці з правої ноги тричі роблять підскоки та ключ (рух № 6) і обидві руки опускають на талію.

Рис. 8.

13—16 такти. Кожний хлопець подає дівчині, яка до нього наблизилася, праву руку, дівчина подає хлопцеві свою ліву руку. Танцюючі приймають основне положення в парі. Перший і третій

Рис. 9.

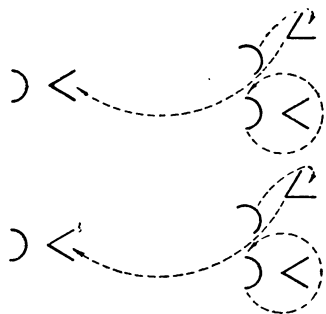

Рис. 10.

хлопці, здійснюючи легкі кроки на півпальцях, ведуть дівчат на лівий бік сцени, а другий і четвертий хлопці проводять дівчат по своєму невеликому колу проти ходу годинникової стрілки (рис. 10). Дійшовши до кутів сцени, кожна пара роз'єднує руки, опускає їх в основне положення і повертається обличчям до центральної лінії сцени.

Сьома фігура (16 тактів)

1—2 такти. У кожній парі танцюючі, виконуючи хід з поворотом направо (рух № 7), відходять одне від одного (дівчата проходять перед хлопцями). Отже, перший і третій хлопці наближаються до лівих куліс, а їхні партнери — до центральної лінії сцени. Другий і четвертий хлопці спиняються біля центральної лінії сцени, а їх партнерки — біля лівих куліс (рис. 11, а).

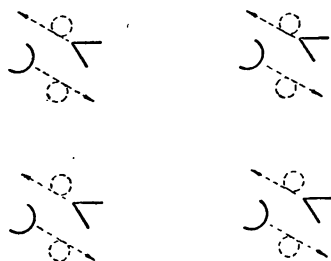

Рис. 11,а.

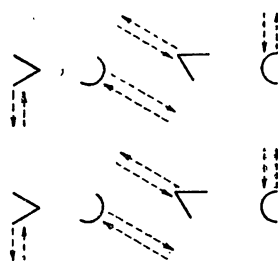

Рис. 11,б.

3—4 такти. У парах, що танцюють біля центральної лінії сцени, хлопці і дівчата двічі виконують уклін. Перший раз — з правої ноги, а другий раз — з лівої.

5—6 такти. Танцюючі в парах, починаючи з правої ноги, виконують другий хід вперед з підскоком, обминаючи одне одного. Дівчата проходять перед хлопцями (рис. 11, б).

Опускаючи ліву ногу на носок на рахунок «два» 6-го такту, хлопці й дівчата задирливо позирають на тих танцюристів, що лишилися біля куліс.

7—8 такти. Всі танцюючі в парах, починаючи з лівої ноги, виконують другий хід назад, повертаючись одне до одного. Дівчата проходять перед хлопцями.

Опускаючи праву ногу на носок, танцюристи злегка нахилиють корпус вперед, позираючи одне на одного.

9—10 такти. Танцюючі в парах, виконуючи хід з поворотом (дівчата — направо, а хлопці — наліво), повертаються до своїх попередніх партнерів і закінчують рух обличчям одне до одного.

Протягом 3—10 тактів хлопці, опинившись біля лівих куліс, у кожному такті на рахунок «раз» роблять крок убік, на рахунок «два» підставляють вільну ногу до опорної, на рахунок «і» витримують паузу, а дівчата біля правих куліс виконують балансе (рух № 8).

11—12 такти. Танцюючі в парах у кожному куту сцени виконують двічі уклін. Перший раз уклін робиться з правої ноги, а другий раз — з лівої.

13—14 такти. Танцюючі в парах, виконуючи чотири ковзних кроки вперед, обмінюються місцями, проходячи по невеликому колу за ходом годинникової стрілки. Дівчата проходять перед хлопцями.

15—16 такти. Усі танцюючі, починаючи з лівої ноги, виконують шотландський ключ.

Восьма фігура (32 такти)

Програється друга частина музичного супроводу, музичний розмір — $\frac{2}{4}$, темп повільний.

У кожній парі хлопець і дівчина, стоячи обличчям одне до одного на відстані півкроку, з'єднують перед собою майже витягнуті руки (хлопці — праву руку з лівою рукою дівчини, а ліву — з її правою) і розводять їх в сторони на рівні талії. Ноги танцюючих у третій позиції — у хлопців ліва нога попереду, у дівчат — права.

Рис. 12,а.

Рис. 12,б.

1—2 такти. Не роз'єднуючи рук, танцюючі кожної пари виконують першу заноску. На рахунок «раз» 1-го такту вони роблять крок убік, трохи по діагоналі (дівчина — правою ногою вправо, хлопець — лівою ногою вліво). Далі виконавці роблять заноску назад-вперед (дівчина — лівою ногою, а хлопець — правою) і на рахунок «два» 2-го такту, злегка присівши на опорній нозі, проводять вперед витягнуту вільну ногу і опускають її так, щоб носок стикався з носком партнера. Водночас хлопець і дівчина нахилляють корпус до витягнутої ноги, повертають голови одне до одного, з'єднані руки, відповідні ногам, поставленим на носок, трохи опускають, а протилежні руки підносять вище рівня голови, лікті округлені (рис. 12, а).

3—4 такти. Хлопці з правої ноги, а дівчата — з лівої виконують рухи 1—2 тактів і відповідно міняють позу (рис. 12, б).

5—6 такти. У кожній парі танцюючі, роз'єднавши руки і опустивши їх у основне положення, роблять чотири легких кроки на півпальцях, кожний виконавець обходить невеличке коло (хлопець за ходом годинникової стрілки, дівчина — навпаки), і закінчують рух обличчям одне до одного (на своїх місцях).

7—8 такти. Всі танцюючі виконують шотландський ключ, руки знаходяться в основному положенні.

9—16 такти. Хлопець і дівчина у кожній парі знову з'єднують руки, як на початку 1-го такту, і повторюють рухи 1—8 тактів.

17—18 такти. Танцюючі виконують першу заноску. При цьому на рахунок «раз» 17-го такту вони роблять крок правою ногою вперед на півпальцях — назустріч одне одному — і з'єднують праві руки, далі заносять ліву ногу назад-вперед (на рахунок «два» 18-го такту), злегка присівши на опорній нозі, проводять ліву ногу вперед і вліво, сильно витягнувши її, опускають носком на підлогу (по діагоналі). Водночас танцюючі нахилиють корпус наліво і повертають голову до лівого плеча (рис. 13, а). Поза витримується.

Рис. 13, а.

19—20 такти. Танцюючі виконують першу заноску, не роз'єднуючи рук і опустивши їх на рівень грудей. При цьому на рахунок «раз» 19—20 такту вони роблять крок назад лівою ногою, потім заносять праву ногу спереду назад, на рахунок «два» 20-го такту, злегка присівши на лівій нозі, проводять назад-вправо праву ногу і, сильно витягнувши її, носком опускають на підлогу (по діагоналі). Водночас танцюючі відхиляють корпус назад і трохи вправо і повертають голову до правого плеча (рис. 13, б).

21-й такт. Танцюючі в парі з правої ноги роблять два невеликих ковзних кроки вперед назустріч одне одному. При цьому вони поступово піднімають з'єднані праві руки над головою.

22-й такт. На рахунок «раз-і» танцюючі роблять один ковзний крок вперед. На рахунок «два-і», піднявшись на мівпальці, вони затримуються в цій позі (ноги в третій позиції — права нога попереду, *рис. 13, в*).

Рис. 13,б.

Рис. 13,в.

23-й такт. Танцюючі з лівої ноги роблять два ковзних кроки назад і, не роз'єднуючи рук, спускають їх до рівня галії.

24-й такт. Хлопець і дівчина роблять уклін одне одному. При цьому вона (на рахунок «раз») носком правої витягнутої ноги окреслює на підлозі кружечок (проти ходу годинникової стрілки) і приставляє праву ногу до лівої у третю позицію назад, а хлопець робить маленький крок правою ногою вправо. Наприкінці 24-го такту обидва роз'єднують руки і опускають їх в основне положення.

25-й такт. Танцюючі роблять широкий крок правою ногою вправо (по діагоналі), залишаючи витягнуту ліву ногу на вихідній точці на носку. При цьому виконавці плавно проводять праву руку перед собою і вправо і повертають голову до правого плеча.

26-й такт. Танцюючі плавно піднімають ліву руку перед собою вгору — над головою (через першу позицію рук у третю). При цьому вони злегка повертають голову до лівого плеча і, підвівши її, дивляться на долоню лівої руки (*рис. 14*).

Наприкінці 26-го такту танцюючі плавно опускають руки в основне положення і підставляють праву ногу до лівої в третю позицію вперед.

27—28 т а к т и. Танцюючі з лівої ноги вліво (по діагоналі) виконують рухи 25—26 тактів, відповідно змінюючи положення рук.

29—31 т а к т и. Опустивши руки в основне положення, танцюючі роблять шість легких кроків на півпальцях, проходять повз

Рис. 14.

праве плече партнера і далі по невеликому колу (за ходом годинникової стрілки) на свої місця.

32-й т а к т. На рахунок «раз», дійшовши до своїх місць і ставши обличчям одне до одного, танцюючі сплескують долонями одна по другій.

На рахунок «два» — пауза.

Дев'ята фігура (28 тактів)

Програється третя частина музичного супроводу, музичний розмір — $\frac{2}{4}$, темп швидкий.

1—4 т а к т и. Хлопець і дівчина кожної пари з лівої ноги вліво виконують одне перед одним чотири рази другу заноску (рух № 9), поляскуючи пальцями (рис. 15).

5—6 т а к т и. У кожній парі танцюючі повертаються лівим плечем одне до одного, беруться під руки (лівою рукою під ліву руку), повертають голову до лівого плеча і, двічі виконавши польку вперед (рух № 10), виступають по невеликому колу проти ходу годинникової стрілки до місця свого партнера. Наприкінці 6-го такту танцюючі роз'єднують руки і роблять півповорот наліво правим плечем одне до одного.

7—8 т а к т и. Хлопець і дівчина беруться під руки (правою рукою під праву руку) і, двічі виконуючи польку вперед,

рухаються по невеликому колу у зворотному напрямі (за ходом годинникової стрілки), повертаючись на свої місця.

Завершуючи рух наприкінці 8-го такту, хлопець і дівчина повертаються обличчям до центра сцени (дівчина стоїть праворуч

Рис. 15.

Рис. 16.

від хлопця). Він правою рукою бере дівчину за талію, а лівою кисть її лівої руки і піднімає з'єднані руки перед своїми грудьми. Правою рукою дівчина притримує своє плаття.

9—10 тактп. Усі танцюючі в парах, виконуючи двічі польку вперед, рухаються до центра сцени.

Наприкінці 10-го такту пари роз'єднуються і опускають руки в основне положення.

11—12 такти. Дівчата, виконуючи ще двічі польку вперед, рухаються до центра сцени. Хлопці, виконуючи ще двічі польку назад, відступають до кутів сцени.

Наприкінці 12-го такту дівчата зустрічаються в центрі сцени і, повернувшись на чверть повороту направо, з'єднують витягнуті ліві руки, утворивши зірочку. Правую рукою дівчата притримують плаття (рис. 16).

13—16 такти. Дівчата, виконуючи чотири рази польку вперед, зірочкою рухаються за ходом годинникової стрілки. Обійшовши повне коло, вони на 16-му такті роз'єднують ліві руки і наближаються до хлопців своєї пари.

Протягом 13—16 тактів хлопці, кожний у своєму кутку сцени, стоячи обличчям до центра, виконують чотири рази другу заноску, поляскуючи пальцями.

Наприкінці 16-го такту кожний хлопець бере правую рукою за талію дівчину, що підійшла до нього, а лівою рукою — кисть лівої руки партнерки.

17—22 такти. Танцюючі в парах, виконуючи шість разів польку вперед, рухаються по двох колах (1-а і 2-а пари на лівому боці сцени — за ходом годинникової стрілки, а 3-а і 4-а пари на правому боці сцени — проти ходу годинникової стрілки).

Наприкінці 22-го такту танцюючі в парах утворюють одну загальну лінію, стоячи вздовж заднього плану сцени обличчям до глядача.

23—24 такти. Танцюючі всією лінією рухаються вперед, двічі виконуючи польку.

Наприкінці 24-го такту у кожній парі хлопець і дівчина роз'єднують руки і повертаються обличчям одне до одного.

25—27 такти. Танцюючі з лівої ноги тричі виконують другу заноску, поляскуючи пальцями; дівчата трохи повертають корпус до глядача, а юнаки — від глядача, і навпаки.

28-й такт. На рахунок «раз» танцюючі роблять швидкий поворот на місці (сутеню). При цьому вони, ледь відвівши вільну ногу вбік (юнак — праву, дівчина — ліву), відразу ж відводять її до опорної ноги у третю позицію вперед і швидко повертаються на обох сильно витягнутих ногах на півпальцях, роблячи повний поворот (юнаки — наліво, а дівчата — направо).

Рис. 17.

На рахунок «два» всі танцюючі спиняються в третій позиції (права нога попереду) на півпальцях і, піднявши ліві руки перед грудьми, а праві над головою, поляскують пальцями. При цьому виконавці відхиляють корпус вправо і, повернувши голову до лівого плеча, дивляться одне на одного (рис. 17).

Пауза, протягом якої танцюючі зберігають прийняту позу.

Фінал (4 такти)

Знову програється перша частина музичного супроводу, темп повільний.

1—3 такти. Танцюючі, з'єднавши руки, утворюють одну лінію і, починаючи з кроку вперед правою ногою, тричі виконують першу заноску, поступово наближаючись до авансцени. Проводячи витягнуту вільну ногу вперед на носок (після заноски назад-вперед), вони злегка нахилиють вперед корпус і голову. Наприкінці 3-го такту танцюючі роз'єднують руки і опускають їх в основне положення.

Рис. 18.

4-й такт. На авансцені хлопці та дівчата роблять уклін. При цьому дівчина трохи повертає корпус наліво правим плечем до глядача і голову — до правого плеча (рис. 18).

Прийнята поза витримується.

ОПИС РУХІВ

У танці виконуються: а) кроки звичайні, б) ковзні кроки.

а) Звичайні кроки.

Вихідне положення — стати обличчям вперед у напрямі руху в третю позицію, права нога попереду, руки — в основному положенні (див. рис 2).

Піднятися на високі півпальці і зробити по одному легкому невеликому кроку на кожну чверть такту, дотримуючись виворітності (носки трохи розведені в сторони), коліна випрямлені. Усі звичайні кроки вперед і назад у цьому танці виконуються саме так.

б) Ковзні кроки (чверть такту). Вихідне положення — третя позиція ніг, права нога попереду.

На *затакт «і»* — піднятися на півпальці.

1-й т а к т. На *«раз»* ковзний крок вперед правою ногою, злегка ослабити праве коліно, витягнувши праву ногу залишити на носку позаду.

На *«і»* — ковзним рухом підтягнути ліву ногу до правої у третю позицію назад і, випрямляючи коліно правої ноги, піднятися на півпальці обох ніг.

На *«два-і»* — знову з правої ноги повторити рухи, що виконувалися на *«раз-і»*.

Рухи щоразу починаються з правої ноги, третя позиція дотримується.

Так само виконуються ковзні кроки, починаючи з лівої ноги (третя позиція — ліва нога попереду). Так само виконуються і ковзні кроки назад. Коліно опорної ноги злегка ослаблюється.

Рух № 1. Перший хід

Виконується на чотири такти.

Вихідне положення — третя позиція ніг, права нога попереду.

На *затакт «і»* — піднятися на півпальці.

1-й т а к т. Починаючи з правої ноги, зробити два кроки вперед (на півпальцях).

2-й т а к т. На *«раз»* — ще один крок вперед правою ногою на півпальцях, ліву ногу зігнути в коліні, стопа її знаходиться на рівні кісточки правої ноги, підйом і пальці витягнуто, коліно відведено вліво.

На *«два»* — не опускаючись з півпальців, злегка присісти на правій нозі, ліву ногу плавно провести вперед, поступово витягуючи невисоко над підлогою у виворітному положенні.

3—4 т а к т и. Починаючи з лівої ноги, виконати рухи 1—2 тактів.

Рух № 2. Другий хід

Виконується на чотири такти.

Вихідне положення — третя позиція ніг, права нога попереду.

На *затакт «і»* — піднятися на півпальці.

1-й т а к т. Починаючи з правої ноги, зробити два ковзних кроки вперед.

2-й т а к т. На *«раз»* — крок вперед правою ногою, натягнувши ліву ногу провести вперед невисоко над підлогою у виворітному положенні.

На «два» — опустити витягнуту ліву ногу на носок з легким ударом об підлогу, не переносючи на неї вагу тіла.

3—4 такт. Починаючи з лівої ноги, повторити рухи 1—2 тактів.

Другий хід виконується також, відступаючи назад — спиною в напрямі руху. Розпочинати слід з ноги, що знаходиться в третій позиції ззаду.

Виходячи на сцену, танцюючі виконують таке поєднання рухів: перший хід (з правої та лівої ноги) і другий хід (з правої та лівої ноги).

Інколи другий хід виконується з підскоком на опорній нозі на рахунок «два» 1-го такту.

Рух № 3. Уклін

а) Уклін для хлопців.

Вихідне положення — стати обличчям до глядача, ноги в шостій позиції, руки в основному положенні.

На «раз» — крок лівою ногою вліво.

На «два» — підставити праву ногу до лівої в шосту позицію з різким ударом каблука об каблук і трохи нахилити голову (див. рис. 3).

На «і» — підвести голову, дивлячись на свою партнерку.

б) Уклін для дівчат.

Вихідне положення — стати обличчям до глядача в третю позицію, права нога попереду, руки в основному положенні.

На «раз» — крок правою ногою вправо.

На «два» — підставити ліву ногу до правої в третю позицію назад на півпальці і злегка присісти на правій нозі, ледь нахиливши голову вперед.

На «і» — підвести голову і випрямити коліна.

Інколи дівчина на рахунок «раз» 1-го такту замість кроку вбік обводить носком вільної правої ноги коло по підлозі (за ходом годинникової стрілки).

Рух № 4. Просування вбік і шотландський ключ

Виконується на чотири такти.

Вихідне положення — стати обличчям до глядача, ноги в третій позиції, права нога попереду.

а) Просування вбік-вправо (2 такти).

1-й такт. На «раз» крок правою ногою вправо, наступаючи з носка.

На «два» — підтягнути ліву ногу до правої у третю позицію вперед і злегка присісти на обох ногах.

2-й т а к т. На «раз» — підводячись з присідання, зробити крок убік правою ногою вправо, наступаючи з носка.

На «два» — підтягнути ліву ногу до правої у третю позицію назад, не присідаючи, а піднімаючись на півпальці.

в) Шотландський ключ (2 такти).

Вихідне положення — третя позиція ніг, права нога попереду.

1-й т а к т. На «раз» — злегка підскочити на лівій нозі, ковзним рухом відвести витягнуту праву ногу вперед на носок. Підйом і пальці сильно витягнуті. Вага тіла — на лівій нозі.

На «два» — підвести праву ногу до лівої у шосту позицію і легко перескочити на неї, а витягнуту ліву ногу ковзним рухом відвести вперед на носок. Підйом і пальці сильно витягнуті.

2-й т а к т. На «раз» — з легким підскоком підтягнути ліву ногу до правої у третю позицію вперед.

На «два» — підстрибнути вгору (з обох ніг), опуститися в третю позицію, ліва нога попереду (тобто не змінюючи позиції ніг).

На наступні такти виконується просування вбік і шотландський ключ, починаючи з лівої ноги вліво.

Шотландський ключ виконується також з перемінюванням ніг у третій позиції в момент стрибка (на рахунок «два» 2-го такту).

Рух № 5. Перша заноска

Перша заноска виконується по-різному в залежності від темпу і поєднання рухів (у швидкому темпі рахунок ведеться по чвертях, у повільному — по восьмих).

Перша заноска (2 такти) — рахунок ведеться по чвертях.

Вихідне положення — стати обличчям до глядача в третю позицію — права нога попереду.

1-й т а к т. На «раз» — крок вперед правою ногою.

На «два» — підвести зігнуту в коліні ліву ногу до правої позаду і злегка вдарити внутрішньою стороною лівої стопи по правій нозі на рівні кісточки. Підйом і пальці лівої ноги сильно витягнуті, коліно відведено вліво.

2-й т а к т. На «раз» — не розгинаючи коліна лівої ноги, ледь відвести її стопу вліво, перевести вперед і торкнутися внутрішньою стороною лівої стопи правої ноги на рівні кісточки.

На «два» — злегка присівши на правій нозі, провести ліву ногу вперед і опустити її носком на підлогу (попереду себе). Корпус дещо нахилити вперед до лівої ноги.

Так само виконується перша заноска з лівої ноги (третя позиція, ліва нога попереду).

Цей рух можна виконувати, заносючи вільну ногу спочатку вперед, а потім назад і затим витягуючи ногу назад.

На рахунок «раз» 1-го такту в першій заносці крок можна робити вперед або назад, вправо або вліво, а також повертаючись на півобороту направо або наліво.

Рух № 6. Підскоки і шотландський ключ з переміною ніг

Виконується на чотири такти лише хлопцями.

Вихідне положення — стати обличчям до глядача в третю позицію, права нога попереду. Всі рухи виконуються на півпальцях.

На *затакт «і»* — зігнути ліву ногу в коліні, підвести її стопу до правої ноги ззаду на рівні кісточки (підйом і пальці витягнуті, коліно відведено вліво) і піднятися на півпальці правої ноги.

1-й т а к т. На *«раз-два»* — двічі підскочити на правій нозі, не змінюючи положення лівої ноги.

2-й т а к т. На *«раз»* — опустити ліву ногу на півпальці позаду правої, витягнуту праву ногу відвести вправо (у другу позицію), трохи піднявши її.

На *«два»* — просуваючись вправо на довжину кроку, перескочити на праву ногу, ліву відвести до правої у третю позицію вперед.

3—4 т а к т и. Починаючи з лівої ноги, виконати шотландський ключ, але в момент стрибка (на рахунок «два» 4-го такту) перемінити положення ніг у третій позиції (тобто поставити ліву ногу вперед).

На наступні чотири такти виконуються рухи 1—4 тактів, починаючи з лівої ноги, і в 2-му такті трохи посунутись вліво.

Рух № 7. Хід з поворотом направо (різновид шене)

Виконуючи хід з поворотом, танцюючи, піднявшись на високі півпальці, роблять по одному маленькому кроку на кожну чверть такту, кружляючи вправо або вліво і просуваючись вперед.

Рух № 8. Балансе

Вихідне положення — третя позиція ніг, права нога попереду.

На *затакт «і»* — відвести витягнуту праву ногу вправо і злегка підняти її.

1-й т а к т. На *«раз»* — крок правою ногою, злегка присідаючи (друга позиція), а зігнути ліву ногу підвести до правої на рівні кісточки, коліно лівої ноги відведено вліво, підйом і пальці витягнуті. Корпус нахилити вправо і голову повернути до лівого плеча.

На *«і»* — переступити на півпальці лівої ноги, ставлячи її позаду правої (третя позиція), і випрямити коліна.

На *«два»* — переступити на всю ступню правої ноги.

(На «і-два» голова і корпус поступово приймають вихідне положення).

На *«і»* — відвести витягнуту ліву ногу вліво і трохи підняти її.

2-й т а к т. Починаючи з лівої ноги, повторити рухи 1-го такту. При цьому корпус нахилити вліво, голову повернути до лівого плеча і т. д.

Рух № 9. Друга заноска

Виконується на два такти.

Друга заноска виконується так само, як і перша, але з стрибком і в швидкому темпі.

Вихідне положення — стати обличчям до глядача в третю позицію, права нога попереду, руки підняти над головою. Виконуючи другу заноску, танцюючий злегка поляскує пальцями.

На *затакт «і»* — ледь підняти ліву ногу.

1-й такт. На *«раз»* — перескочити на ліву ногу і поставити її позаду правої, начебто підбиваючи її, а праву ногу відвести вправо і, сильно витягнувши її, трохи підняти її над підлогою. Голову повернути направо, корпус відхилити дещо вліво.

На *«і»* — згинаючи праву ногу в коліні, підвести її стопу до лівої ноги на рівні кісточки (рис. 19) і з легким ударом зробити заноску вперед-назад.

На *«два»* — відвести сильно витягнуту праву ногу вправо (невисоко над підлогою).

2-й такт. На *«раз»* — легко перескочити на праву ногу, трохи просуваючись вправо, а витягнуту ліву ногу відвести вліво і трохи підняти її над підлогою. Голову повернути наліво, корпус трохи відхилити вправо.

На *«і-два»* — виконати рухи 1-го такту відносно рахунку з лівої ноги.

Виконуючи другу заноску з правої ноги у 2-му такті, трохи просунутися вліво.

Рис. 19.

Рух № 10. Полька вперед

Вихідне положення — стати обличчям вперед у напрямі руху в третю позицію, права нога попереду.

На *затакт «і»* — злегка підскачівши на лівій нозі, відвести вперед сильно витягнуту праву ногу і трохи підняти її.

1-й такт. На *«раз»* — невеликий крок вперед правою ногою на півпальці.

На *«і»* — підставити ліву ногу до правої у третю позицію назад на півпальці.

На *«два»* — маленький крок вперед правою ногою на півпальці.

На *«і»* — злегка підскачівши на правій нозі, провести витягнуту ліву ногу вперед і трохи підняти її.

2-й такт. Починаючи з лівої ноги, повторити рухи 1-го такту.

Так само виконується полька назад.

Постановка і запис танцю заслуженого діяча мистецтв
РРФСР О. Князєвої

ШОТЛАНДСЬКИЙ НАРОДНИЙ ТАНЕЦЬ

Музика народна

Вступ
Повільно

Баян

1 Танець

2

Musical notation for the first system, measures 1-5. The treble clef contains a melody starting with a quarter rest, followed by eighth and quarter notes. The bass clef contains a bass line with chords marked with the letter 'Б'.

1

Musical notation for the second system, measures 6-10. The treble clef continues the melody with eighth and quarter notes. The bass clef continues the bass line with chords marked with 'Б'.

Musical notation for the third system, measures 11-15. The treble clef continues the melody with eighth and quarter notes. The bass clef continues the bass line with chords marked with 'Б' and '7'.

2

Musical notation for the fourth system, measures 16-20. The treble clef continues the melody with eighth and quarter notes. The bass clef continues the bass line with chords marked with 'Б'.

3

Musical notation for the fifth system, measures 21-25. The treble clef continues the melody with eighth and quarter notes. The bass clef continues the bass line with chords marked with 'Б' and '7'.

First system of musical notation, measures 1-5. The key signature is two sharps (F# and C#). The right hand features a melodic line with a trill in measure 3 and a triplet in measure 4. The left hand provides harmonic support with chords marked with the letter 'Б' and fingerings 7 and 3.

Second system of musical notation, measures 6-10. The right hand continues the melodic line with a trill in measure 7. The left hand features chords marked with 'Б' and fingerings 7 and 3.

Third system of musical notation, measures 11-15. Measure 14 is marked with a boxed number '4'. The right hand has a melodic line with a trill in measure 12. The left hand has chords marked with 'Б' and fingerings 7 and 3. A dynamic marking of *mf* appears in measure 15.

Fourth system of musical notation, measures 16-20. The right hand has a melodic line with a trill in measure 17. The left hand has chords marked with 'Б' and fingerings 7 and 3.

Fifth system of musical notation, measures 21-25. The right hand has a melodic line with a trill in measure 22. The left hand has chords marked with 'Б' and fingerings 7 and 3.

First system of musical notation, featuring a treble and bass staff. The bass staff includes chord symbols 'Б' and '7'.

Second system of musical notation, featuring a treble and bass staff. The bass staff includes chord symbols 'Б'.

5 Урочисто

Third system of musical notation, featuring a treble and bass staff. The bass staff includes chord symbols '7', 'Б', and 'М', along with a dynamic marking 'f'.

Fourth system of musical notation, featuring a treble and bass staff. The bass staff includes chord symbols 'М'.

Fifth system of musical notation, featuring a treble and bass staff. The bass staff includes chord symbols 'М' and '7'.

6

M 7 M

M Б Б

Б 7

7 Не поспішаючи

Б mf Б Б Б

Б 7 Б Б

First system of musical notation, featuring a treble and bass clef with a key signature of two sharps (F# and C#). The bass line includes chords marked with 'Б' and a '7'.

8

Second system of musical notation, starting with a repeat sign and a circled '8'. The bass line includes chords marked with 'Б'.

1

Third system of musical notation, starting with a circled '1'. The bass line includes chords marked with '7' and 'Б'.

2 Повільно

Fourth system of musical notation, starting with a circled '2' and the tempo marking 'Повільно'. The bass line includes chords marked with 'Б' and '7'.

Fifth system of musical notation, the final system on the page. The bass line includes chords marked with 'Б' and '7'.

Танець з трояндами. Болгарський дівочий народний танець. Постановка і запис танцю <i>Г. Абрашева</i>	3
Оберек. Польський народний танець. Постановка і запис танцю заслуженого артиста УРСР <i>К. Василенка</i>	22
Киштереней парош. Угорський народний танець. Сценічна композиція і запис танцю народного артиста РРФСР <i>Л. Голованова</i>	37
Німецький жартівливий танець. Постановка і запис танцю заслуженого артиста УРСР <i>К. Василенка</i>	62
Тірольський танець. Композиція і постановка танцю <i>В. Свігинської</i> . Запис <i>Г. Настюкова</i>	75
Шотландський народний танець. Постановка і запис танцю заслуженого діяча мистецтв РРФСР <i>О. Клязєвої</i>	95

(На украинском языке).

Составитель
Белинская Алла Ильинична

Редактор *В. І. Пасс*. Художник *Є. П. Гончаренко*
Художній редактор *В. І. Юрчишин*. Технічний редактор *Р. Б. Шейнкман*. Коректор *Т. М. Донська*.

БФ 01161. Тем. план 1965 р. № 423. Здано на виробництво 4.II. 1965 р. Підписано до друку 20.V. 1965 р. Формат 60×90^{1/16}. Фіз. друк. арк. 7,75. Умовн. друк. арк. 7,75. Обліково-вид. арк. 6,3. Зам. № 77. Тираж 17 160. Ціна 32 коп.

Видавництво «Мистецтво», Київ, Свердлова, 19.

Київська фабрика набору Державного комітету
Ради Міністрів УРСР Головополіграфпром по пресі,
вул. О. Довженка, 5.

ПРОТЯГОМ 1965 РОКУ

ВИДАВНИЦТВО «МИСТЕЦТВО»

В и п у с к а є _____

на допомогу керівникам і учасникам танцювальних колективів такі видання українською мовою:

К. В а с и л е н к о.

«Сюжетні танці»

(кращі хореографічні постановки з репертуару заслуженого самодіяльного ансамблю народного танцю УРСР «Дніпро» з м. Дніпродзержинська і народного хору «Дарничанка» з м. Києва),

«На галявині» (хореографічна сценка).

«Три бальні танці» (популярні нові танці).

Замовляйте і купуйте ці видання в усіх книжкових магазинах «Укркниги» та «Укоопспілки».

32 коп.

К

УМИС
& ТЕЦ
С ТВО

74063